

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

Bakalářská práce

**Obsahová analýza textů nejposlouchanějších československých
rapových skladeb za rok 2020**

*Content Analysis of Lyrics of the Most Listened Czechoslovak Rap
Songs in 2020*

Autor: Hana Kovaříková

Vedoucí práce: Mgr. Jan Blüml, Ph.D.

Studijní obor: Uměnovědná studia

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Obsahová analýza textů nejposlouchanějších československých rapových skladeb za rok 2020 vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne 1. 5. 2022

Podpis:

Tímto bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli při psaní mé bakalářské práce, zejména Mgr. Janu Blümlovi, Ph.D. za jeho užitečné rady a profesionální přístup. Poděkování patří také mému příteli a rodině.

Obsah

Úvod	5
1. Současný stav bádání.....	8
2. Stručné uvedení do žánru a jeho základní rysy	13
3. Rap v Česku a na Slovensku	16
3.1. Vývoj rapu v českém prostředí.....	16
3.2. Vývoj rapu ve slovenském prostředí	18
4. Metodologie	21
4.1. Strategie výzkumu	21
4.2. Sběr dat	21
4.3. Výběr korpusu	23
5. Empirická část	25
5.1. Interpretace textů	25
5.2. Interpretace kódů.....	35
5.2.1. Klanová mentalita	35
5.2.2. Sebereprezentace jako základ rapu	42
5.2.3. Materialita.....	47
5.2.4. Problematika vztahu k ženám.....	51
5.2.5. „Ze dna na vrchol“	59
5.2.6. Aspekt autenticity	62
5.2.7. „Fanouškovství“	65
5.2.8. Postoj k návykovým látkám	67
Závěr.....	71
Prameny a literatura	74
Resumé.....	80
Summary	81
Zusammenfassung	82
Přílohy	83
Anotace	84

Úvod

Žánr rapu si ušlapával cestu do oblasti mainstreamu dlouho, avšak důkladně, a již dávno není považován za uzavřenou scénu. Nasvědčuje tomu, jak vysoký počet rapových skladeb, vyskytujících se v žebříčcích aktuálních nejposlouchanějších písní, tak vyprodané koncerty jejich interpretů. Ve své práci se prostřednictvím analýzy textů rapových skladeb zaměřím na ústřední aspekty, které jsou tomuto žánru přisuzovány a zhodnotím jejich platnost.

Před samotným začátkem je však třeba tyto charakteristiky formulovat. Podle socioložky Tricii Rose je mainstreamový hip-hop v současnosti určen trojicí „gangster, pasák a děvka“. Sociolog Dyson zase definuje hip-hopovou trojici jako „couru, chlast a šperky“.¹ Rose jednotlivé komponenty dále rozvíjí také pomocí souhrnu argumentů, které zaznívají od kritiků rapu a hip-hopu. Uvádí, že rap podněcuje násilí, zejména gangsterská rapová hudba svou propagací ilegálních aktivit a kriminálního života, dále posiluje dysfunkčnost ghetta, hlavně pomocí narativů spojených s prodejem drog, upevňuje patologické představy o černošské maskulinitě a feminitě, ničí americké hodnoty a uráží ženy.² Ve své publikaci *Black Noise* zase Rose píše, že rapeři často mluví z pohledu mladého muže, který chce získat smysluplné společenské postavení na lokální úrovni. Rapují o tom, jak se vyhnout nátlaku gangů, a přitom si dokázat získat místní respekt nebo o tom, jak se vypořádat se se ztrátou přátel kvůli přestřelkám či předávkování drogami. V těchto příbězích násilné povahy je taktéž akcentována dominance mužského pohlaví nad ženským.³ Oravcová, specializující se na gender v hip-hopu, dále zařazuje mezi témata stav současného rapu, reprezentaci místa původu, všemožné formy „vychloubání se“ (bragging) nebo diss zaměřený proti jiným raperům, kteří buďto dělají rap „špatně“, anebo obvinili daného interpreta z něčeho, co není

¹ Cit. podle: Anna Oravcová, „Underground českého hip-hopu,“ in *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*, ed. Marta Kolářová (Praha: Sociologické nakladatelství (SLON): Sociologický ústav AV ČR, 2011), 127.

² Cit. podle: Anna Oravcová, „Česká hip-hopová subkultura: konstrukce autenticity v českém rapu“ (Dizertační práce, Univerzita Karlova, 2019), 27.

³ Tricia Rose, *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America* (Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press, 1994), 2–3.

pravda, a co by mohlo potenciálně ohrozit jeho kariéru. Předním tématem je taktéž těžký život na ulici, který s sebou přináší ilegální činnosti.⁴ Podle Roye Shukera patří k základním tématům machismus⁵, násilí gangů, drogy a špatné zacházení se ženami. Frekventované jsou explicitně násilné či sexuální texty.⁶

Bakalářská práce se zaměří na obsahovou analýzu nejposlouchanějších rapových skladeb. Cílem je zjistit, s jakými tématy texty pracují nejvíce. Na základě stanoveného cíle jsou odvozeny výzkumné otázky:

1. Jaká témata se ve zvolených textech nejvíce vyskytují?
2. Dochází v textech k odchylkám od stereotypů, které jsou na základě poznatků z literatury s tímto žánrem spojovány, či nikoliv?

Předmětem analýzy je 60 vokálně instrumentálních skladeb. Pracovat budu s žebříčkem nejposlouchanějších československých rapových skladeb roku 2020, jenž byl vytvořen aplikací Spotify⁷ sestupně podle počtu přehrání. Vzorek skladeb byl zvolen na základě hypotézy, že tyto skladby rapového charakteru zasahují nejvíce do mainstreamu, jehož definici je třeba uvést pro osvětlení analýzy a pochopení cíle bakalářské práce. Na jednotlivé subkulturní ideologie mají vliv koncepty jako komodifikace či komercializace, na jejichž základě dochází k polarizujícímu dělení subkultury na takzvaný „mainstream“ a „underground“.⁸ Mainstreamem je to, co je považováno za normální a má nebo aplikuje myšlenky, přesvědčení atd., které většina lidí přijímá.⁹ Posluchači mainstreamu pravidelně sledují, které celebrity obsazují vrchní příčky hitparád.¹⁰ Z toho důvodu hrají klíčovou roli, neboť právě oni často určují, kde končí underground a začíná mainstream. Specifickou roli hrají i hiphopová média, hlavně kvůli recenzím jednotlivých alb.¹¹ Klíčový je v korpusu vztah české a slovenské

⁴ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura“, 128.

⁵ Agresivní mužská pýcha.

⁶ Roy Shuker, *Popular Music: The Key Concepts* (New York: Routledge, 2005), 221.

⁷ <https://www.spotify.com/cz/> [cit. 20. 1. 2022].

⁸ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura“, 5.

⁹ <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/mainstream> [cit. 28. 4. 2022].

¹⁰ Shuker, *Popular Music*, 65.

¹¹ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura“, 100.

hiphopové subkultury. Dle Císaře a Koubka tvořily subkultury v Československu před rokem 1989 „jeden, byť heterogenní celek“.¹² Tuto dřívější pospolitost společně s jazykovou provázaností nelze zapřít a jejím vyústěním jsou jak společné hudební projekty českých a slovenských hiphopových interpretů, tak vzájemná přátelství či dokonce dlouhodobé spolupráce v podobě sdílení jednoho hudebního vydavatelství. Příkladem může být rapper Karlo, který pochází z Lučence v Banskobystrickém kraji, avšak již několik let působí v pardubickém labelu¹³ Million+.¹⁴

Samotná analýza textů proběhne v programu Sketch Engine¹⁵, jenž nám umožní zjistit frekvenci nejvíce užívaných slov. Bude využita metoda kvalitativní obsahové analýzy, při níž lze pracovat s různými metodami. Mnou zvolená metoda si klade za cíl rozvrhnout text do jednotlivých částí, podle kterých jsou vytvořeny kategorie, které jsou konstruovány ve vztahu ke zkoumané problematice.¹⁶ Nejfrekventovanější slova budou označena jako kódy. Kódy lze členit na subkódy například podle předmětu, způsobu provedení, referenčního objektu, sekuritizujících aktérů či jiných kritérií.¹⁷

Před stěžejní textovou analýzou bude shrnut dosavadní stav bádání, poté se zaměřím na uvedení do kontextu žánru a na stručné objasnění vývoje rapu, což nám pomůže lépe porozumět rapovému slangu a uvědomit si základní charakteristiky rapové subkultury. Akcentováno bude v teoretické části zejména československé prostředí rapu, kde se zaměřím na nejdůležitější jména tuzemské scény posledních let. Následovat bude empirická část a závěr, kde na základě shrnutí všech dat zodpovím výzkumné otázky.

¹² Ondřej Císař a Martin Koubek, „Include ‘em all?: Culture, politics and a local hardcore/punk scene in the Czech Republic,“ *Poetics : journal of empirical research on literature, the media and the arts*, roč. 40, č. 1 (2012): 18.

¹³ <https://rapdictionary.com/meaning/label/> [cit. 6. 4. 2022].

¹⁴ [https://sk.wikipedia.org/wiki/Karlo_\(rapper\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Karlo_(rapper)) [cit. 29. 4. 2022].

¹⁵ <https://www.sketchengine.eu/> [cit. 20. 1. 2022].

¹⁶ Uwe Flick, Ernst von Kardoff, a Ines Steinke, *A Companion to Qualitative Research* (United States: SAGE, 2004), 268.

¹⁷ Laco Toušek, Lenka J. Budilová, Gabriela Fatková, Ondřej Hejnal, Lubomír Lupták, Michal Růžička, a Jan Šimek, *Kapitoly z kvalitativního výzkumu* (Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015), 109.

1. Současný stav bádání

Tematikou hiphopové subkultury se k dnešnímu dni stále zabývají spíše zahraniční publicisté a akademici, primárně tedy v rámci sociologie ve Spojených státech. Na domácím poli mnoho knižních zdrojů zaměřených pouze na hiphop nenalezneme. Každým rokem však přibývá počet diplomových prací, jež o hiphopu a s ním souvisejících fenoménech pojednávají.

Z domácích publikací se heslem hiphop zabývá velmi okrajově pouze *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*¹⁸, tudíž mi ke konkrétnímu určení definice byly nápomocny zejména cizojazyčné internetové zdroje, jmenovitě Cambridge Dictionary¹⁹, Urban Dictionary²⁰, Rap Dictionary²¹ či Wikipedia.²² Dále jsem využila encyklopedii *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*²³ a knihu Roye Shukera *Popular Music: The Key Concepts*.²⁴

Vhled do hiphopové subkultury lze získat také pomocí jednotlivých kapitol v monografiích jako jsou *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*²⁵ od publicisty Karla Veselého, *Mikrofon je naše bomba*²⁶ politologa Jana Charváta a sociologa Boba Kuříka, *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*²⁷ socioložky Marty Kolářové nebo *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*.²⁸ Na základě *Kmenů* byl natočen také stejnojmenný dokument. Z uvedených zdrojů poskytuje *Hudba ohně* nejširší přehled

¹⁸ Ivan Poledňák, *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000).

¹⁹ <https://dictionary.cambridge.org/> [cit. 15. 3. 2022].

²⁰ <https://www.urbandictionary.com/> [cit. 15. 3. 2022].

²¹ <https://rapdictionary.com/> [cit. 15. 3. 2022].

²² <https://www.wikipedia.org/> [cit. 15. 3. 2022].

²³ Stanley Sadie a John Tyrrel, *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (New York: Grove, 2002).

²⁴ Shuker, *Popular Music*.

²⁵ Karel Veselý, *Hudba ohně* (Praha: BiggBoss, 2010).

²⁶ Jan Charvát a Bob Kuřík, *Mikrofon je naše bomba: politika a hudební subkultury mládeže v postsocialistickém Česku* (Praha: Togga, 2018).

²⁷ Marta Kolářová, ed., *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice* (Praha: Sociologické nakladatelství (SLON): Sociologický ústav AV ČR, 2011).

²⁸ Vladimír 518, *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000* (Praha: BiggBoss, 2016).

interpretů a vývoje stylu, avšak zejména v prostředí amerického rapu. Velmi stručně vykresluje jednotlivá odvětví rapu kniha *Hip Hop Forever* publicisty Martina Fiedlera.²⁹ Z hlediska psychologie a sociologie se populární hudbě věnuje kniha *Všechny kočky jsou šedé*.³⁰ Krátký souhrn českého hiphopu společně s medailony interpretů nalezneme ve dvojjazyčné publikaci *Dotknout se světa/To Touch the World*.³¹ Přínosem byla také monografie *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*.³²

Naopak zahraniční publikace jsou mnohem obsáhlejší a specifitější. Monografie *That's the Joint!: The Hip-hop Studies Reader*³³ pokrývá všechna možná témata od obecné historie hiphopu, až po různé styly hudební produkce či módu. Stěžejní byla taktéž kniha Tricii Rose *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America*³⁴, neboť je považována za jednu z prvních publikací na téma hiphop, které jdou skutečně do hloubky. Již z názvu je patrné, že Rose nahlíží na problematiku primárně z hlediska otázky rasy a dopodrobna rozebírá afroamerickou kulturu. Dalším dílem autorky je *The Hip Hop Wars: What We Talk About When We Talk About Hip Hop – and Why It Matters*.³⁵

K celkovému porozumění hiphopu jako fenoménu kosmopolitního rázu je nepostradatelná kniha *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop*³⁶ od sociologa Micheala P. Jeffriese. Přehledné rozdělení West a East Coast rapu³⁷, stejně

²⁹ Martin Fiedler, *Hip hop forever* (Olomouc: Hanex, 2003).

³⁰ Karel Veselý a Miloš Hroch, *Všechny kočky jsou šedé: Hudba úzkosti* (Praha: Paseka, 2020).

³¹ Zuzana Jurková, Blanka Maderová, a Karel Veselý, *Dotknout se světa/To touch the world* (Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2013).

³² Petr Dorůžka a Tomáš Weiss, ed., *Beaty, bigbeaty, breakbeaty* (Praha: MAŤA, 1998).

³³ Mark Anthony Neal a Murray Forman, *That's the Joint!: The Hip-hop Studies Reader* (New York: Routledge, 2004).

³⁴ Rose, *Black Noise*.

³⁵ Tricia Rose, *The Hip Hop Wars: What We Talk About When We Talk About Hip Hop--and Why It Matters* (United States: Civitas Books, 2008).

³⁶ Michael P. Jeffries, *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop* (Chicago: The University of Chicago Press, 2011).

³⁷ Více viz Dorůžka a Weiss, *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*, 118–119.

jako historii hip-hopu v podobě časové osy nalezneme ve spisu *Hip Hop in America: A Regional Guide*.³⁸

Velmi důležitou monografií je také *The Rap Year Book: The Most Important Rap Song From Every Year Since 1979, Discussed, Debated, and Deconstructed*.³⁹ Autor analyzuje nejzásadnější skladby, jež charakterizují každý jednotlivý rok již od konce sedmdesátých let.

Mezi další, které můžeme zmínit patří knihy *Hip Hop: The Complete Archives* Stevena Hagera⁴⁰, *Foundation: B-boys, B-girls and Hip-Hop Culture in New York*⁴¹ od muzikologa Josepha G. Schlosse, *History of Hip Hop*⁴² od publicisty Erica Reese nebo *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*⁴³ historika a novináře Jeffa Changa. Tyto publikace vesměs bohužel nejsou k nalezení v knihovnách, avšak některé lze najít volně zpřístupněné na internetu v podobě PDF.

Na rapové texty nahlíží důkladně *Book of Rhymes: The Poetics of Hip Hop*⁴⁴ a *Prophets of the Hood: Politics and Poetics in Hip Hop*.⁴⁵ Hip-hopovými instrumentály se zabývá kniha *Making Beats: The Art of Sample-Based Hip-Hop*⁴⁶ od výše zmíněného Josepha G. Schlosse.

Vzhledem k nízkému počtu publikací zabývajících se českým a slovenským rapem mi byly při zpracovávání teoretické části přínosné zejména kvalifikační práce a internetové

³⁸ Mickey Hess, ed., *Hip Hop in America: A Regional Guide* (United States: Greenwood: ABC-CLIO, 2009).

³⁹ Shea Serrano, Arturo Torres, a Ice-T, *The Rap Year Book: The Most Important Rap Song From Every Year Since 1979, Discussed, Debated, and Deconstructed* (New York: Harry N. Abrams, 2015).

⁴⁰ Steven Hager, *Hip Hop: The Complete Archives* (United States: Createspace Independent Publishing Platform, 2014).

⁴¹ Joseph G. Schloss, *Foundation: B-boys, B-girls and Hip-Hop Culture in New York* (United States: Oxford University Press; Illustrated edition, 2009).

⁴² Eric Reese, *History of Hip Hop* (United States: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017).

⁴³ Jeff Chang, *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation* (New York: St. Martin's Press, 2005).

⁴⁴ Adam Bradley, *Book of rhymes: the poetics of hip hop* (New York, NY: Basic Civitas Books, 2009).

⁴⁵ Imani Perry, *Prophets of the Hood: Politics and Poetics in Hip Hop* (United States: Duke University Press, 2004).

⁴⁶ Joseph G. Schloss, *Making Beats: The Art of Sample-Based Hip-Hop* (United States: Wesleyan University Press; New edition, 2014).

zdroje. Nepochybně je časopis Bbarak⁴⁷, který v Česku funguje již od roku 2000, přestože dnes už jen v online formě. Dlouho se jednalo o jediný oficiální magazín mapující tuto tematiku. Hiphopu věnovaný obsah lze sporadicky nalézt také v A2 kulturním čtrnáctideníku.⁴⁸

Z dalších můžeme jmenovat [refreshers.cz](https://www.refreshers.cz/)⁴⁹, [hiphopstage.cz](https://www.hiphopstage.cz/)⁵⁰, [generaciaprapu.sk](https://www.generaciaprapu.sk/)⁵¹, [biggmagg.cz](https://www.biggmagg.cz/)⁵² či [fullmoonzine.cz](https://www.fullmoonzine.cz/).⁵³ Jedná se však o popularizační platformy většinou postrádající akademický vhled. Navíc je třeba přihlídnout k faktu, že na každé z nich zveřejňuje články nespočet autorů, a tudíž je před čerpáním zdrojů nutné zohlednit informovanost a zkušenosti daného pisatele.

V tuzemském prostředí však lze nalézt mnoho detailního obsahu v diplomových pracích. Velkým přínosem jsou zejména práce Anny Oravcové. Jedná se o *Gender a hip hop v České republice*⁵⁴, *Raperky a jejich pozice v rámci české hip hopové subkultury*⁵⁵ a *Česká hiphopová subkultura: konstrukce autenticity v českém rapu*.⁵⁶

Práce dalších se věnují hiphopu v rámci různorodých věd, některé se soustředí na fonetiku a způsob mluvy například *Rap jako literární text*⁵⁷ nebo *Slang české hiphopové subkultury*.⁵⁸ Jiné se soustředí na sociopolitická témata v textech například *Role sociopolitických témat v českém populárním rapu*.⁵⁹

⁴⁷ <https://www.bbarak.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁴⁸ <https://www.advojka.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁴⁹ <https://refreshers.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁵⁰ <https://www.hiphopstage.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁵¹ <https://generaciaprapu.sk/> [cit. 17. 3. 2022].

⁵² <https://biggmagg.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁵³ <https://www.fullmoonzine.cz/> [cit. 17. 3. 2022].

⁵⁴ Anna Oravcová, „Gender a hip hop v České republice“ (Bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2007).

⁵⁵ Anna Oravcová, „Raperky a jejich pozice v rámci české hip hopové subkultury“ (Magisterská diplomová práce, Univerzita Karlova, 2010).

⁵⁶ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura“.

⁵⁷ Tereza Blažková, „Rap jako literární text“ (Bakalářská práce, Masarykova Univerzita, 2020).

⁵⁸ Kristina Gockertová, „Slang české hiphopové subkultury“ (Magisterská diplomová práce, Masarykova Univerzita, 2017).

⁵⁹ Michal Málek, „Role sociopolitických témat v českém populárním rapu“ (Bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2020).

Mimohudebním jevům subkultury lze lépe porozumět pomocí příspěvků muzikologa a psychologa Marka Fraňka v podobě knihy *Hudební psychologie*⁶⁰ a článku *Stereotypní představy o vlastnostech posluchačů některých hudebních žánrů*⁶¹ z magazínu *Opus Musicum*. Genderovou problematiku pomůže objasnit monografie *Ženy, muži a společnost*⁶², *Nadvláda mužů*⁶³ a *Women and Music*.⁶⁴

Pro lepší uchopení analýzy posloužila kapitola socioložky Tii DeNory z knihy *Empirical Musicology: Aims, Methods, Prospects*⁶⁵, dále knihy *A Companion to Qualitative Research*⁶⁶ a *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*.⁶⁷ Přínosná byla také diplomová práce Anniky Yvette White *A Content Analysis of Popular Themes and Sexuality in Rap and Reggae Music*⁶⁸ a studie *A Content Analysis of Mental Health Discourse in Popular Rap Music*⁶⁹, *Misogyny in Rap Music: A Content Analysis of Prevalence and Meanings*⁷⁰ a *Content Analysis of Tobacco, Alcohol, and Other Drugs in Popular Music*.⁷¹

⁶⁰ Marek Franěk, *Hudební psychologie* (Praha: Karolinum, 2005).

⁶¹ Marek Franěk, „Stereotypní představy o vlastnostech posluchačů některých hudebních žánrů,“ *Opus musicum*, 4 (2014): 50–59.

⁶² Claire M. Renzetti a Daniel J. Curran, *Ženy, muži a společnost* (Praha: Karolinum, 2003).

⁶³ Pierre Bourdieu, *Nadvláda mužů* (Praha: Karolinum, 2000).

⁶⁴ Sophie Drinker, *Women and Music* (United States: Coward McCann, 1948).

⁶⁵ T. DeNora, „Musical Practice and Social Structure: A Toolkit,“ in *Empirical Musicology: Aims, Methods, Prospects*, ed. Eric Clarke a Nicholas Cook (Oxford: Oxford University Press, 2004), 35–56.

⁶⁶ Uwe Flick, Ernst von Kardoff, a Ines Steinke, *A Companion to Qualitative Research* (United States: SAGE, 2004).

⁶⁷ Laco Toušek, Lenka J. Budilová, Gabriela Fatková, Ondřej Hejnal, Ľubomír Lupták, Michal Růžička, a Jan Šimek, *Kapitoly z kvalitativního výzkumu* (Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015).

⁶⁸ Annika Yvette White, „A content analysis of popular themes and sexuality in rap and reggae music,“ (Diplomová práce, Washington State University, 2010).

⁶⁹ Alex Kresovich, et al, „A content analysis of mental health discourse in popular rap music,“ *JAMA pediatrics*, 175.3 (2021): 286–292. doi:10.1001/jamapediatrics.2020.5155

⁷⁰ Ronald Weitzer a Charis E. Kubrin, „Misogyny in rap music: A content analysis of prevalence and meanings,“ *Men and masculinities*, 12.1 (2009): 3–29. doi:10.1177/1097184X08327696

⁷¹ Brian A. Primack, et al, „Content analysis of tobacco, alcohol, and other drugs in popular music,“ *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 162.2 (2008): 169–175. doi:10.1001/archpediatrics.2007.27

2. Stručné uvedení do žánru a jeho základní rysy

Počátek hip-hopu je datován do sedmdesátých let minulého století, kdy se propojily čtyři elementy, které jsou obecně uznávány jako základní stavební kameny hip-hopu. Jedná se o graffiti, breakdance, DJing a rap. Hip-hop na sebe však tehdy na rozdíl od jeho dnešní zpopularizované podoby vázal zejména sociopolitické aspekty. Pro marginalizované menšiny afroamerických a afrokaribských obyvatel to byla možnost vyjádřit svou frustraci a nevoli vůči podmínkám, ve kterých byly nuceny žít. Ty se týkaly kromě jiného také nezaměstnanosti, která byla většinou způsobena rasovou a kulturní diskriminací. Společně s policejní diskriminací tvoří tento aspekt východisko v podobě úplné společenské izolace. Tricia Rose ve své knize *Black Noise* chápe hip-hop jako přímou reakci na tuto izolaci, která se vyznačuje specifickým stylem hudby a tance.⁷²

Rap v těchto počátcích se nazývá „political hip-hop“⁷³ nebo také „socially conscious rap“.⁷⁴ Dnes se jedná už pouze o jednu z odnoží rapu. V průběhu devadesátých let se žánr dostal pod vliv komercializace a komodifikace. Hudební průmysl zaregistroval všeobecnou oblibu hip-hopu a počal šířit do světa jeho novou podobu, ve které uvědomělost a antirasismus nahradil sexismus, materialismus a komerce.

Dále bych ráda osvětlila jednotlivé pojmy komponující hip-hopovou subkulturu. „Rap“ je žánr spadající do oblasti populární hudby. Interpret do beatu⁷⁵ nezpívá, nýbrž mluví, přičemž je kladen silný důraz na rytmus.⁷⁶ Bradley definuje rapový song jako báseň, která jen čeká na svůj přednes. Ať už předem napsaný či freestylovaný⁷⁷, text má

⁷² Cit. podle: Oravcová, „Underground českého hip hopu,“ 126.

⁷³ https://en.wikipedia.org/wiki/Political_hip_hop [cit. 4. 4. 2022].

⁷⁴ Více viz Bakari Kitwana, „The Challenge of Rap Music from Cultural Movement to Political Power,“ in *That's the Joint!: The Hip-hop Studies Reader*, ed. Mark Anthony Neal a Murray Forman (New York: Routledge, 2004), 341–351.

⁷⁵ Výraz pro hudební podklad. <https://rapdictionary.com/?s=beat> [cit. 4. 4. 2022].

⁷⁶ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/rap> [cit. 4. 4. 2022].

⁷⁷ Předem nepřipravený text. <https://rapdictionary.com/?s=freestyle> [cit. 4. 4. 2022].

poetickou strukturu, která může být reprodukována. MC⁷⁸ vytváří pro každý rým záměrnou formu.⁷⁹

Jako každou poezii, definuje i rap umění řádků. Metričtí básníci volí délku svých řádků tak, aby odpovídaly konkrétním rytmům – často píše v jambickém pentametru, avšak mohou používat jakékoliv metrum, které jim vyhovuje. Užívají vědomé zalomení řádků a zdůrazňují konkrétní slova, aby co nejvíce zapůsobili na čtenáře.

Rapovat je možné k jakékoliv hudbě, nikoliv pouze k hiphopovému podkladu,⁸⁰ avšak vzhledem k propojení elementů se tak většinou děje právě v této kombinaci.

Důležitou složkou hiphopu je také „beatbox“. Beatboxer napodobuje hudební prvky za pomoci svých úst a mikrofonu.

Slovo „DJ“ je zkratka pro „disc jockey“. Jedná se o osobu, která se za pomoci mixážního pultu⁸¹ stará o hudební doprovod interpreta, více interpretů či celé hudební akce. Etymologický původ slova pochází z žánru disco, avšak hiphop mu vštípil zcela nový význam, neboť přišel se inovativní technikou „scratchingu“.⁸² Tento způsob mixování, který je doprovázen signifikantním škrábavým zvukem, umožňuje vracet a znovu přehrávat zvukový obsah. Mezi první DJs patří Africa Bambaataa, DJ Kool Herc či Grandmaster Flash.⁸³

„Graffiti“ je výraz pro výtvarný projev v podobě slov nebo kreseb často humorného, agresivního či politického rázu.⁸⁴ Malby jsou vytvářeny pomocí sprejů a vyskytují se na veřejných místech, nejčastěji se jedná o všelijaké zdi, podchody, zastávky hromadné dopravy, nádraží, skateparky atd.

⁷⁸ Někdokdo rapuje. Zkratka pro Master of Ceremonies, Mic Controller nebo Mic Checker. <https://rapdictionary.com/?s=mc> [cit. 4. 4. 2022].

⁷⁹ Bradley, *Book of rhymes*, 11.

⁸⁰ Dorůžka a Weiss, *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*, 97.

⁸¹ Přístroj s dvěma gramofonovými disky.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Mix%C3%A1%C5%BEen%C3%AD_pult [cit. 4. 4. 2022].

⁸² Někdy též scrubbing. <https://en.wikipedia.org/wiki/Scratching> [cit. 4. 4. 2022].

⁸³ Více viz https://en.wikipedia.org/wiki/Disc_jockey [cit. 1. 5. 2022].

⁸⁴ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/graffiti> [cit. 4. 4. 2022].

„Breakdance“ je synonymum pro velmi energický druh tance. Často je nazýván také „b-boying“ nebo „b-girling“.⁸⁵ S hipopovou subkulturou se taktéž pojí konkrétní styl oblékání v podobě širokých kalhot, triček, mikin, volných teplákových souprav a rovných kšiltů.

Momentálně patří móda k hlavním pilířům rapového prostředí, ačkoliv z jejích původních prvků popsaných výše mnoho nezbylo. Dnešní interpreti mají na kontě četné spolupráce s firmami z tohoto odvětví a někteří dali dokonce vzniknout své vlastní značce. Příkladem může být A\$AP Rocky a jeho spolupráce se značkou Dior.⁸⁶ Názvy značek a odkazy na módní průmysl jsou začleněny také do textů, například Yzomandias ve své skladbě *Designer Flow* (2020) rapuje:

„Chovej se tak, ať sou tvý lidi pyšný, chovej se tak ať jsou Prada

Na sobě Bape, ale flow⁸⁷ fresh, jak nový Balenciaga

Louis V, Louis V, Dior, nikdy bych to neměnil za svý bráchy

Styl si nekoupíš v Gucci ani v Dolce Gabbana.“⁸⁸

Samostatným článkem je pak Kanye West, jenž přímo z pozice módního návrháře spolupracoval se značkami jako Nike, Louis Vuitton nebo The Gap. Jeho nejnámější spoluprací je bezesporu projekt tenisek Yeezy vytvořen se značkou Adidas.⁸⁹

⁸⁵ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/breakdancing> [cit. 6. 4. 2022].

⁸⁶ <https://www.billboard.com/music/rb-hip-hop/asap-rocky-dior-homme-7407929/> [cit. 6. 4. 2022].

⁸⁷ Mít flow znamená schopnost držet se beatu (rapového instrumentálu) a udržet rap dynamický a působivý. <https://rapdictionary.com/meaning/flow/> [cit. 1. 5. 2022].

⁸⁸ <https://www.karaokearty.cz/texty-pisni/yzomandias/designer-flow-1004695> [cit. 6. 4. 2022].

⁸⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Kanye_West [cit. 6. 4. 2022].

3. Rap v Česku a na Slovensku

3.1. Vývoj rapu v českém prostředí

Předměty textů v českém rapu se různí, avšak můžeme říci, že téma sociální kritiky, jež tvoří kořeny žánru, je zde v mainstreamovém rapu téměř vynecháno, přičemž hlavním důvodem jsou podmínky jeho formování. Hiphop se ve střední Evropě formoval v osmdesátých letech výhradně mezi bělošskou středostavovskou mládeží. To je hlavní rozdíl oproti původnímu americkému pojetí, jehož dědictví stojí na urbánní, znevýhodněné a multikulturní komunitě.⁹⁰

Obecně je za první českou hiphopovou skladbu považován *Jižák* (1984) od skupiny Manželé. Lesík Hajdovský, který tehdy bydlel na Jižním Městě v Praze si pořídil anténu, aby mohl chytat vlny rádií ze západního Německa. To mu umožnilo poslechnout mnoha novodobých skladeb, včetně pro něj zlomové *New York, New York* (1982) od skupiny Grandmaster Flash & The Furious Five.⁹¹

Důležitým milníkem byla revoluce a otevření hranic, které umožnilo lidem návštěvy měst jako Berlín, odkud se do Česka dostal fenomén graffiti. Mezi první rapové skupiny, vznikající na počátku devadesátých let patří Peneři Strýčka Homeboye (zkracováno jako PSH), kteří jsou dodnes aktivní. Jeden z jejich členů, Vladimír 518, založil label BiggBoss. Umělec se věnuje také tvorbě výtvarného umění a knih. Za další významnou skupinu lze považovat WWW. Do oblasti komerce však proniká až uskupení Chaozz, jejichž tvorbu šířila zejména hitparáda Eso na stanici televizi Nova.⁹² Jako další interprety můžeme zmínit například Gypsy.cz, Prago Union nebo duo Indy & Wich.

K formování domácí hiphopové scény neodmyslitelně patří založení prvního hiphopového časopisu s názvem BBarÁK v roce 2001. Následuje start provozu pravidelné hiphopové akce Hip Hop Foundation. V roce 2002 se také konal první ročník hiphopového festivalu Hip Hop Kemp, který je dnes řazen mezi padesát největších

⁹⁰ Málek, „Role sociopolitických témat v českém populárním rapu,“ 20.

⁹¹ Oravcová, „Underground českého hip hopu,“ 130.

⁹²Tamtéž, 131.

letních festivalů světa. V rámci udílení hudebních cen Anděl zařadila také v roce 2003 česká hudební akademie ocenění v kategorii rap. V roce 2007 započalo své vysílání Rádio Spin 96,2, které se zaměřuje na hiphop.⁹³

Nyní se již zaměřím na interprety, jež nejvíce zasahují do mainstreamu a jež jsou také autory některých analyzovaných textů. Důležitým milníkem je nástup YZO Empire v roce 2012, který zaměřuje na subžánr rapu trap.⁹⁴ Za zakladatele lze považovat rapera Logica, jenž dnes vystupuje pod pseudonymem Yzomandias. Yzomandias je také jeden ze zakladatelů labelu Million+, který je v současnosti jedním z dominujících labelů v oblasti mainstreamového rapu.⁹⁵ Kromě Yzomandias je výraznou tváří labelu, která se pravidelně umísťuje na vrchních příčkách hudebních žebříčků rapper Nik Tendo nebo také Hasan, který vybočuje zejména impresionistickými texty a písněmi stojící na abstrakci a vyjádření dojmů, citů a nálad.⁹⁶ Mezi další úspěšné interprety tohoto labelu patří Karlo, Koky, Robin Zoot, Jickson či Kamil Hoffman. Dříve byl členem také rapper Lvcas Dope, avšak ten se v roce 2018 od labelu oddělil.

Mezi další výrazné labely patří uskupení Rychlí kluci působící v Brně. Patří mezi ně Calin, STEIN27, Indigo, KOJO a další, přičemž za nejznámější interprety můžeme považovat Calina a STEINA27. Jejich společný singl *Růže* má na YouTube kanále Rychlí kluci téměř 12 milionů přehrání.⁹⁷

Dalším hudebním vydavatelstvím určujícím současné trendy je Blakkwood, kde působí Renne Dang, Refew nebo rapperka Sharlota, která je v současnosti jednou z nejvýraznějších interpretek českého prostředí.⁹⁸ Součástí labelu byli donedávna také úspěšní rapeři Psycho Rhyme, Dorian a Grey 256. Všichni tři se však nedávno rozhodli

⁹³ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura,“ 38.

⁹⁴ <https://rapdictionary.com/meaning/trap-music/> [cit. 20. 4. 2022].

⁹⁵ <https://refresher.cz/65898-Proc-je-Milion-Plus-nejprogresivnejsim-rapovym-vydavatelstvim-v-Cesku> [cit. 1. 5. 2022].

⁹⁶ <https://www.fullmoonzine.cz/clanky/barvity-obraz-na-bilem-papire-hasan> [cit. 20. 4. 2022].

⁹⁷ https://www.youtube.com/watch?v=5w9PwObNqFo&ab_channel=Rychl%C3%ADkluci [cit. 20. 4. 2022].

⁹⁸ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sharlota> [cit. 1. 5. 2022].

pro sólové působení.⁹⁹ Důležitou komponentou české scény jsou také umělci patřící k vydavatelství TyNikdy, čítaje jména jako Paulie Garand, Rest, DJ Fatte a Idea. Na předních příčkách se trvale drží také Ektor, působící na scéně již od roku 2007.

Mezi další významná jména můžeme zařadit například Senseye, vydávajícího pod Universal Music s.r.o., Labella či Ca\$hanovu Bulhara, přičemž poslední dva zmíněné proslavila neobvyklá, fotbalová tematika písní.¹⁰⁰ Pod vlastním labelem Archetyp 51 působí uznávaný rapper Smack One. Mezi výrazné osobnosti patří dále Sergei Barracuda, jenž dřív působil v labelu Azurit Kingdom. Nezávislou cestou, i když s podporou Warner Music Czech Republic, se vydal také jeden z nejposlouchanějších českých interpretů Viktor Sheen.

3.2. Vývoj rapu ve slovenském prostředí

Za výchozí bod slovenské hiphopové scény lze považovat kazetu *Zvuk ulice* od Davida Zo Senca, která obsahuje nahrávky vznikající mezi lety 1992 až 1997. Nahrávek bylo celkem jedenáct a interpretů dvacet, včetně kupříkladu uskupení Genuine Gem, které se následně přejmenovalo na Žužuleta, 2ja Lo3, nebo také Pa3k Metamorfolord, později známý jako Rytmus.¹⁰¹ Verbální projev podobný rapu lze však najít také ve skladbě Petra Nagyho *Taxis* (1984). Touto skladbou, která obsahovala scratching i breakbeatové tempo, bylo ovlivněno mnoho umělců. Je tudíž problematické zodpovědět kdo je skutečně zakladatelem slovenského hiphopu, avšak obecně je za něj považován David Zo Senca, neboť Nagy se ke stylu později již nevrátil. Za skutečný průlom poté můžeme považovat debut skupiny Trosky, skládající se z interpretů Midi a Vec, který vychází v roce 1997. Úspěšnou se stala zejména skladba *Tozmemi*, která se dočkala i videoklipu. Duo nalézá konkurenci až na počátku nového milénia, a to v podobě skupiny Názov

⁹⁹ <https://www.bbarak.cz/blakwood-records-je-chudsi-o-tri-jmena-dres-labelu-svlekli-dorian-grey256-i-psycho-rhyme/> [cit. 20. 4. 2022].

¹⁰⁰ <https://refresher.cz/69863-Labello-si-s-Bulharem-vysli-na-vesnickou-kopanou-Jejich-oblibene-hobby-je-fotbal-rap-kndy-a-swag> [cit. 1. 5. 2022].

¹⁰¹ Alžběta Skládalová, „Česká a slovenská hiphopová scéna a její interpretky“ (Bakalářská práce, Univerzita Palackého, 2019), 37.

stavby a jejich debutového alba *Reč naša* (2003).¹⁰² Tři roky předtím vydali také neoficiální LP *LuzaDrviváMenšina*. Ke konci devadesátých let debutuje i kapela JSS-Jednotka Slovenskej Starostlivosti se svým albem *Kompromis*. Mezi další úspěšné interprety této doby patří například H16, Mc Vrabec, Miky Mora nebo Zverina. Novou tvář slovenské scény však nakonec neposkytl nikdo jiný než skupina Kontrafakt, čítající interprety Rytmuse, Ega a DJ Aneše, někdy též nazývaného jako Anys. Kontrafakt je aktivní cca od roku 2003, kdy prorazil hlavně se skladbou *Dáva mi*. Velké pozornosti médií se již tehdy dostalo hlavně Rytmusovi, který později úspěšně zahájil i sólovou dráhu se svou první deskou *Bengoro* z roku 2006. Vlastní cestou úspěchu se vydal také Ego, když vydal v roce 2012 píseň *Žijeme len raz* i s videoklipem, jenž se stal virálním a má k dnešnímu datu téměř 87 milionů zhlédnutí.¹⁰³ Uskupení Kontrafakt i rapeři Rymus a Ego stále tvoří, a i dnes se drží na předních příčkách hitparád.¹⁰⁴ Totéž platí i o Majku Spiritovi z H16, který si podmanil širokou veřejnost albem *Nový Človek* z roku 2011. Na vrcholu se stále drží i Separ, který kariéru započal roku 2012 se svým albem *Buldozér*.

Nezpochybnitelný vliv na dnešní rapovou scénu měla v roce 2013 skladba *Rap & Móda* od Sameye ze skupiny HAHA CREW, která byla založena roku 2011. Dalšími členy byli Dalyb, Zayo, Kidd, Oskar a chvíli také Gumbgu, který dnes vystupuje pod přezdívkou Karlo. V současnosti zde působí pouze Samey, Zayo a Dalyb. Zayo se stejně jako Samey, věnuje rapu a Dalyb se zaměřuje na hudební produkci. Později začal rapovat i on. V roce 2014 vydali HAHA CREW první desku *Vlna* s featuringy¹⁰⁵ Gleba, velmi oblíbeného rapera působícího v žánru grime a drum'n'bass nebo amerického rapera Tekashiho69 (nyní 6ix9ine). Samotná HAHA CREW o sobě mluví jako o skupině, která svým vlastním způsobem definuje styl, neboť se notně inspiroje zahraničními trendy a drží s nimi krok.¹⁰⁶

¹⁰² <https://musicserver.cz/clanek/6685/nazov-stavby-rec-nasa/> [cit. 21. 4. 2022].

¹⁰³ https://www.youtube.com/watch?v=IYEi_WdCTDI&ab_channel=RukaHore [cit. 21. 4. 2022].

¹⁰⁴ <https://www.headliner.cz/novinky/recenze-autenticky-obraz-kondice-kontrafakt-po-20-letech> [cit. 1. 5. 2022].

¹⁰⁵ Spolupráce dvou či více interpretů na jedné skladbě, zkráceně nazýváno také jako feat. <https://rapdictionary.com/meaning/feat/> [cit. 22. 4. 2022].

¹⁰⁶ Skládálová, „Česká a slovenská hiphopová scéna a její interpretky,“ 40.

Členové skupiny HAHA CREW, Gleb či také úspěšný Radikal Chef patří pod světové vydavatelství F*CK THEM. To sice před rokem oznámilo odchod těchto interpretů z labelu,¹⁰⁷ avšak někteří z nich dále vydávají na jejich Youtube kanále.¹⁰⁸ K vydavatelství patřili také taktéž členové skupiny Khans: Saul, Nicholas Naison a Nuri, ti však nyní vydávají pod Universal Music s.r.o. Saul a Nicholas Naison započali také sólovou dráhu.

Velmi osobitá je tvorba Marka Damiana, který se pohybuje i v oblasti herectví, jež studoval v Londýně. Mezi další interprety momentálně dominující hitparádám můžeme zařadit jména jako Pil C, Momo, již zmíněný Konex a Karlo, Dokkeytino, Nerieš, Mirez nebo Porsche boy. Z ženských interpretek lze považovat za výrazné Simu či Luisu.

¹⁰⁷ <https://www.bbarak.cz/fck-them-otevrel-stavidla-gleb-radikal-haha-crew-a-spol-se-vydaji-kazdy-svou-vlastni-cestou/> [cit. 21. 4. 2022].

¹⁰⁸ <https://www.youtube.com/c/FCKTHEM/videos> [cit. 21. 4. 2022].

4. Metodologie

4.1. Strategie výzkumu

Cílem výzkumu je zmapovat povahu současného mainstreamového rapu v českém a slovenském prostředí a zjistit, zda jsou na tomto poli platné stereotypy pojící se s tímto žánrem, jež byly rozebrány v úvodu práce. Patří mezi ně machismus, materialismus, snaha získat si respekt, dominance mužského pohlaví nad ženským, reprezentace místa původu, všemožné formy „vychloubání se“ (bragging) nebo dissování, drogy a alkohol a násilí gangů. Jako strategii pro výzkum jsem si zvolila kvalitativní výzkumnou strategii, která se skládá z rozřídění, redukce dat a jejich interpretace.

4.2. Sběr dat

Jako korpus byl vybrán veřejně přístupný playlist¹⁰⁹, který byl vytvořen pomocí streamovací služby Spotify na základě počtu přehrání.¹¹⁰

Analýzu jsem uskutečnila v programu SketchEngine. Jedná se software od společnosti Lexical Computing Limited, vyvinut v roce 2003, sloužící k analýze textů. V programu jsem nejvíce využila funkci Wordlist – Frequency list, která výrazy kvantifikuje a poté funkci Concordance – Examples of use in context, jež umožňuje zjistit kontext vybraných slov.

Všechny texty skladeb bylo možno dohledat na internetu, buď je sám interpret nahrál na službu Spotify, nebo byly dostupné na stránce karaoketexty.cz.¹¹¹ Správnost textů jsem taktéž překontrolovala pomocí důsledného poslechu. Následně jsem sestavila písemnou podobu všech 60 textů, která byla zanalyzována v softwaru SketchEngine.

V empirické části se zabývám nejprve souhrnným posouzením povahy všech textů, posléze následuje interpretační část a zasazení nejfrekventovanějších slov do kontextu.

¹⁰⁹ Žebříček, seznam skladeb. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/playlist> [cit. 29. 4. 2022].

¹¹⁰ https://open.spotify.com/playlist/37i9dQZF1DWZ12KtvTU2II?utm_source=embed_v2&go=1&play=1&nd=1 [cit. 20. 1. 2022].

¹¹¹ <https://www.karaoketexty.cz/> [cit. 15. 11. 2021].

Pracovala jsem se slovy, jež se v textech vyskytly alespoň pětkrát. U slov s nižším počtem výskytu jsem analýzu neshledala přínosnou pro ukázání souvislostí a vazeb mezi texty. Slova byla vybrána na základě mého zájmu o jejich kontext v rámci rapové subkultury, v rámci analýzy byla označena jako kódy a pasáže, ve kterých se slova nacházela jako subkódy.

U některých kódů bylo třeba upravit počet. Výskyt slova, která se opakovalo několikrát v rámci totožné věty, jsem počítala jako jeden. Ve většině případů se jednalo o refrény, např.:

„Počítám cash celý deň, moe¹¹²

Tá hoe¹¹³ vyzerá jak J Lo¹¹⁴, yah

Počítám cash celý deň, moe

Tá hoe vyzerá jak J Lo, yah.“

Naopak v případě, kdy se jednalo o jeden text, avšak rozdílné použití, byl kód započítán dvakrát:

„Nehrotím cash na rohlík

Ted' hrotím cash na lepší život.“

¹¹² Slangový způsob oslovení osoby, kterou považujeme za přítele.

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=moe> [cit. 30. 4. 2022].

¹¹³ Jedná se o hojně užívaný, pravopisně pozměněný výraz ho. Lze jej přeložit jako děvka či šlapka.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ho> [cit. 30. 4. 2022].

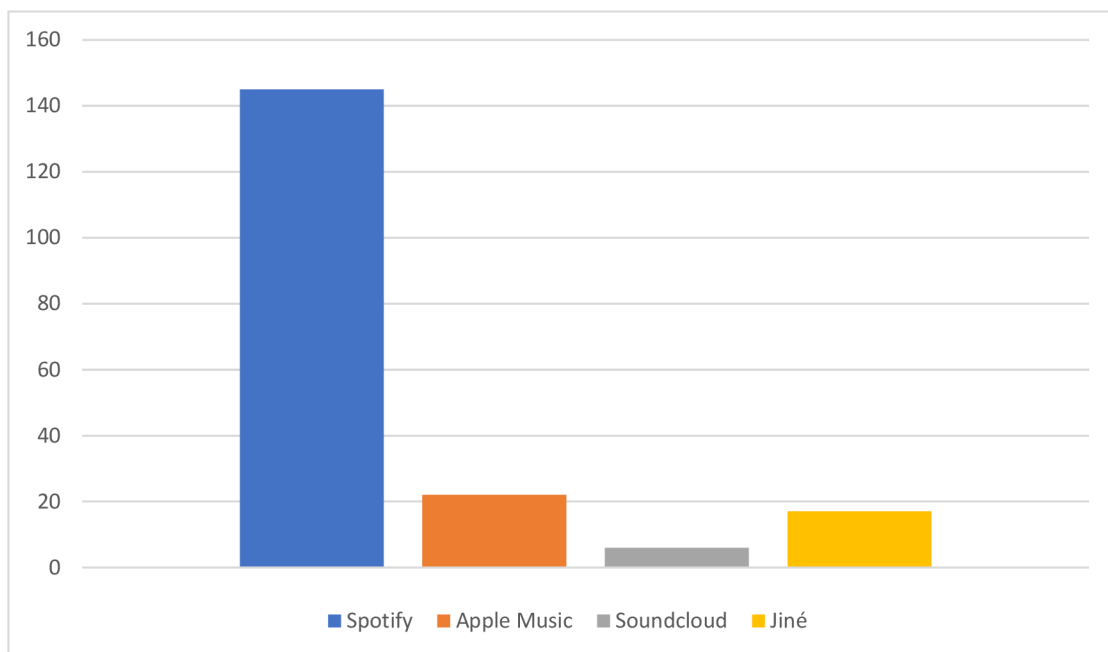
¹¹⁴ Americká zpěvačka a herečka Jennifer Lopez. https://en.wikipedia.org/wiki/Jennifer_Lopez [cit. 30. 4. 2022].

4.3. Výběr korpusu

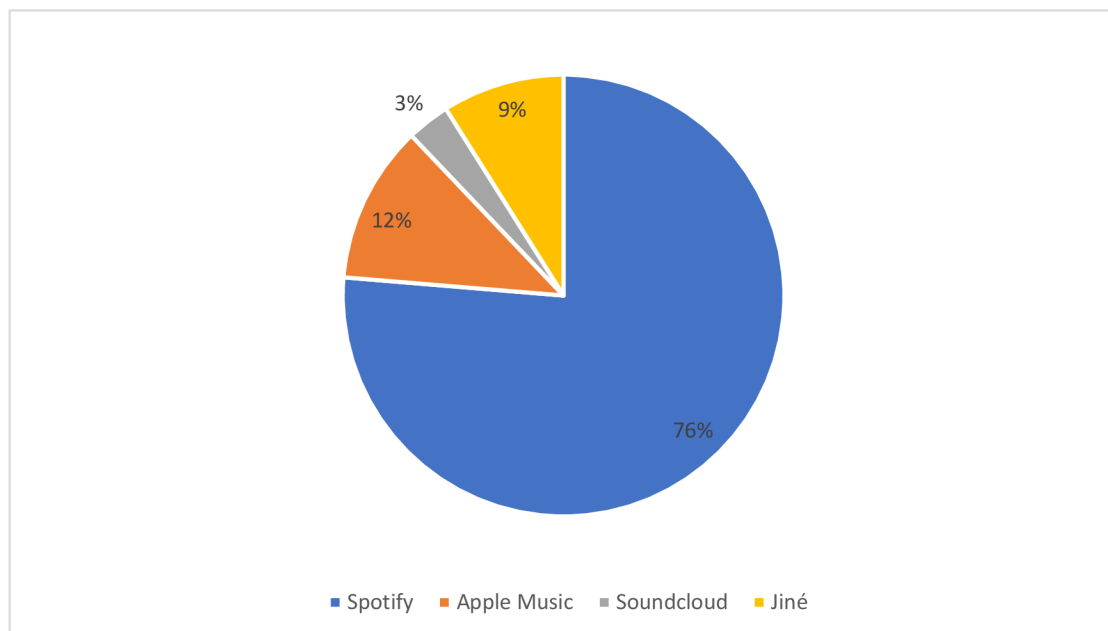
Vzhledem k mému záměru pracovat při výzkumu se skladbami mainstreamové povahy jsem zvolila jako zdroj dat písně z playlistu RapPrezent: Top skladby 2020, který vytváří každoročně streamovací platforma Spotify. Za účelem ujištění, zda je tento korpus vhodným vzorkem pro výzkum k bakalářské práci jsem do svého sociologického výzkumu, jenž byl realizován v prosinci 2021 zařadila otázku týkající se oblíbenosti této platformy (viz příloha č. 1). Cílem mého výzkumu bylo zjistit, do jaké míry se posluchači ztotožňují s úryvky vybranými z již zmíněného playlistu, přičemž mým cílem bylo vybrat každý jednotlivý úryvek tak, aby pokud možno reprezentoval jednotlivé fenomény vyskytující se uvnitř rapové subkultury. Pro tento kvantitativní výzkum jsem jako metodu zvolila dotazníkové šetření. Zúčastnilo se 191 respondentů.

Abych zjistila, kolik posluchačů platformu využívá, a zda je tedy možné klasifikovat skladby z žebříčku jako populární a poměrně komerčně úspěšné, dotázala jsem se ve výzkumu, kterou aplikaci využívají posluchači k poslechu hudby nejvíce. Spotify využívá 76,3 % respondentů, dále Apple Music používá 11,6 % respondentů a Soundcloud, který byl populární zejména v dřívějších letech využívá 3,2 % dotázaných. 8,9 %, tedy 17 respondentů, uvedlo, že poslouchá hudbu přes platformy, které nebyly dostupné mezi možnostmi. 13 respondentů napsalo, že poslouchá nejčastěji přes platformu YouTube. Z toho jeden respondent uvedl YouTube a Tidal současně. 2 dotázaní uvedli YouTube Music, což je služba pro streamování hudby vyvinutá společností YouTube. 1 respondent uvedl jako nejpoužívanější platformu pouze Tidal a 1 dotázaný uvedl pouze Bandcamp.

76,3 % respondentů uvedlo, že je Spotify jejich nejčastěji využívanou aplikací.¹¹⁵ Vzhledem k tomuto faktu považují vzorek analyzovaný v empirické části bakalářské práce za reprezentativní.

Graf 1: Oblíbenost aplikací pro poslech hudby (v absolutních číslech)

Graf 2: Oblíbenost aplikací pro poslech hudby (%)

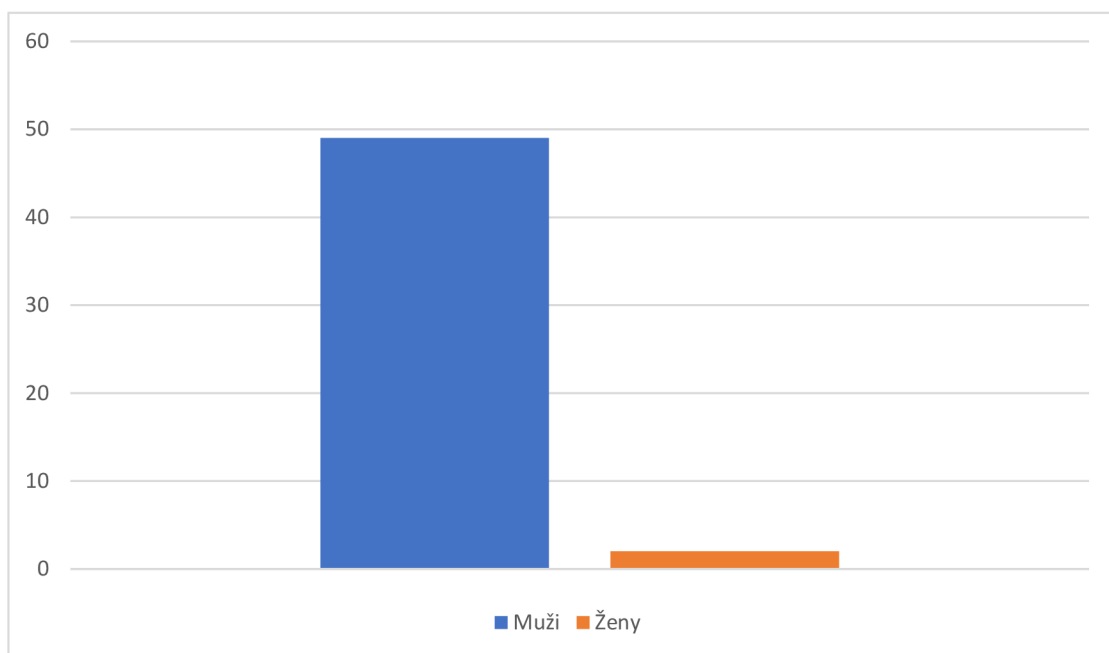
¹¹⁵ Zdroj: Vlastní výzkum.

5. Empirická část

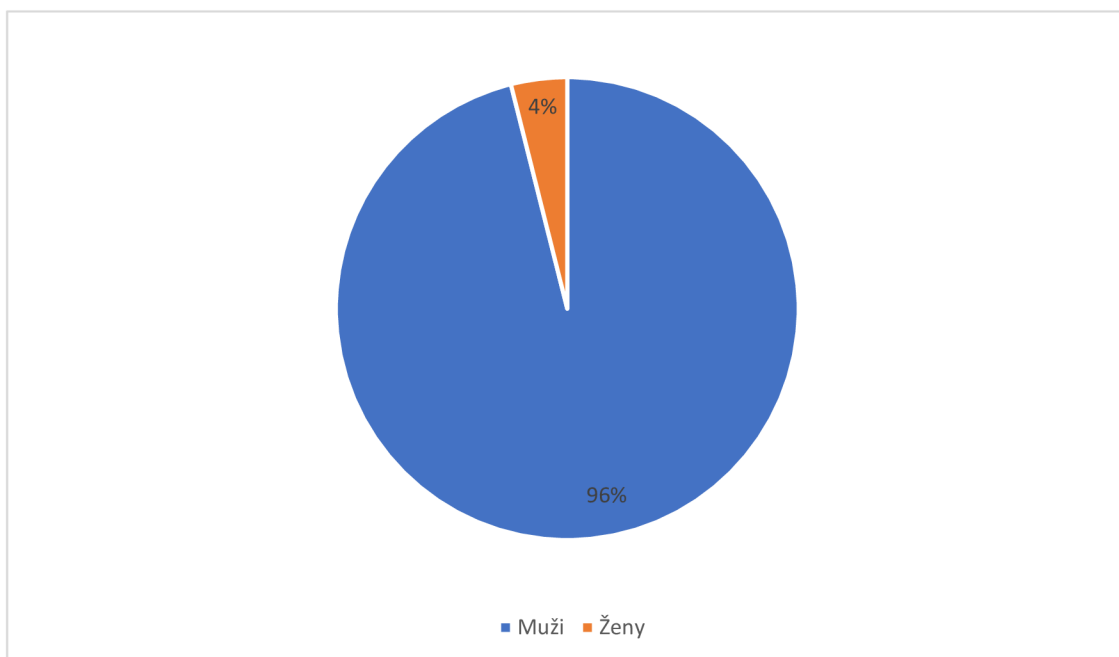
5.1. Interpretace textů

Analyzováno bylo celkem 60 rapových skladeb. Všechny texty byly všechny ponechány v původní formě, nebyly žádným způsobem přepisovány.

Při zaměření na samotné interprety, kteří se v žebříčku vyskytli zjistíme, že z celkového počtu 51 jmen zde nalezneme 49 interpretů mužského pohlaví a jen 2 interpretky ženského pohlaví. Tyto počty nám vykreslují povahu okruhu rapových interpretů jako okruhu maskulinně majoritního.

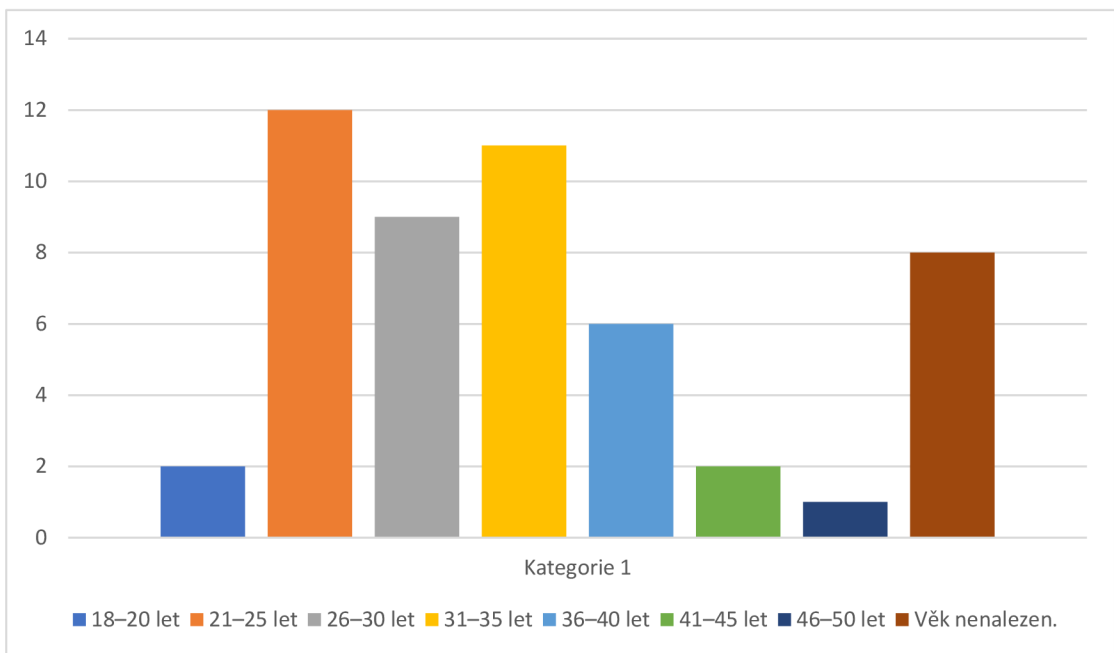
Graf 3: Zastoupení interpretů v analyzovaném korpusu dle pohlaví (v absolutních číslech)

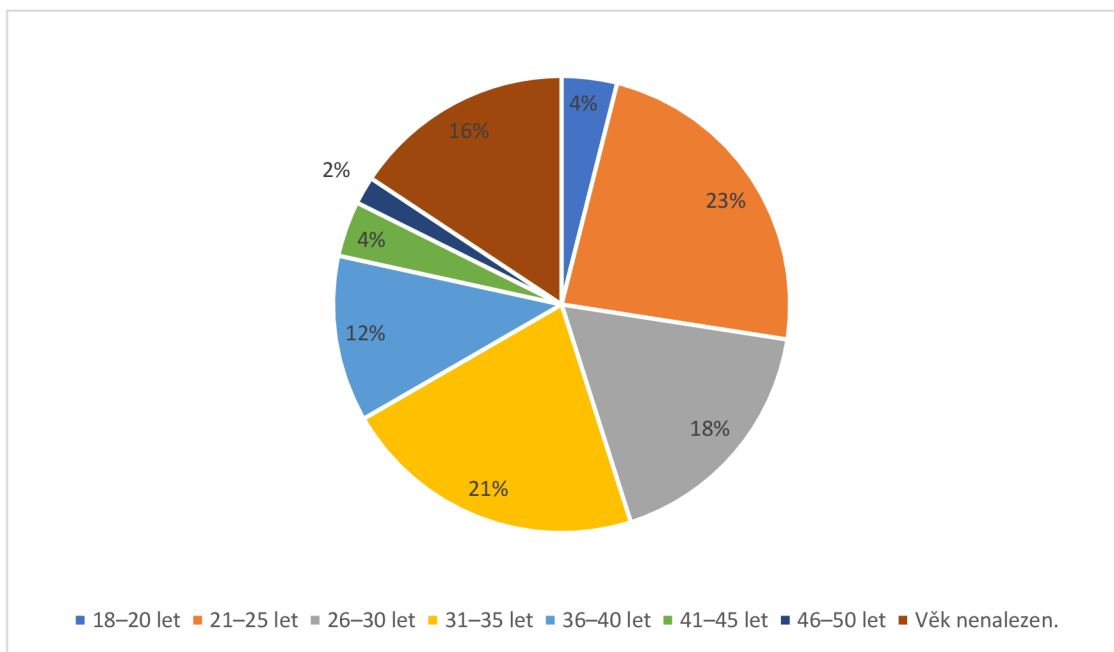
Graf 4: Zastoupení interpretů v analyzovaném korpusu dle pohlaví (%)

Věk jednotlivých interpretů se pohybuje od 19 do 48 let. U 16 % interpretů se věk bohužel nepodařilo zjistit. Věkový průměr interpretů, u kterých se věk podařilo dohledat činí 30 let. Nejvíce interpretů (celkem 23 %) spadá do kategorie 21–25 let. Nejméně interpretů spadá do kategorie 46–50, konkrétně se jedná o jednoho interpreta, jehož věk je 48 let.

Všichni interpreti žijí na území Česka nebo Slovenska a minimálně jedním z těchto jazyků také hovoří, avšak ne všichni zde byli narozeni. Například rapper Viktor Sheen vyrůstal od 3 let v Kladně, avšak místem jeho narození je Kazachstán. Interpret Calin Panfili byl zase narozen v Moldavsku, ale již dlouhodobě žije v Brně.

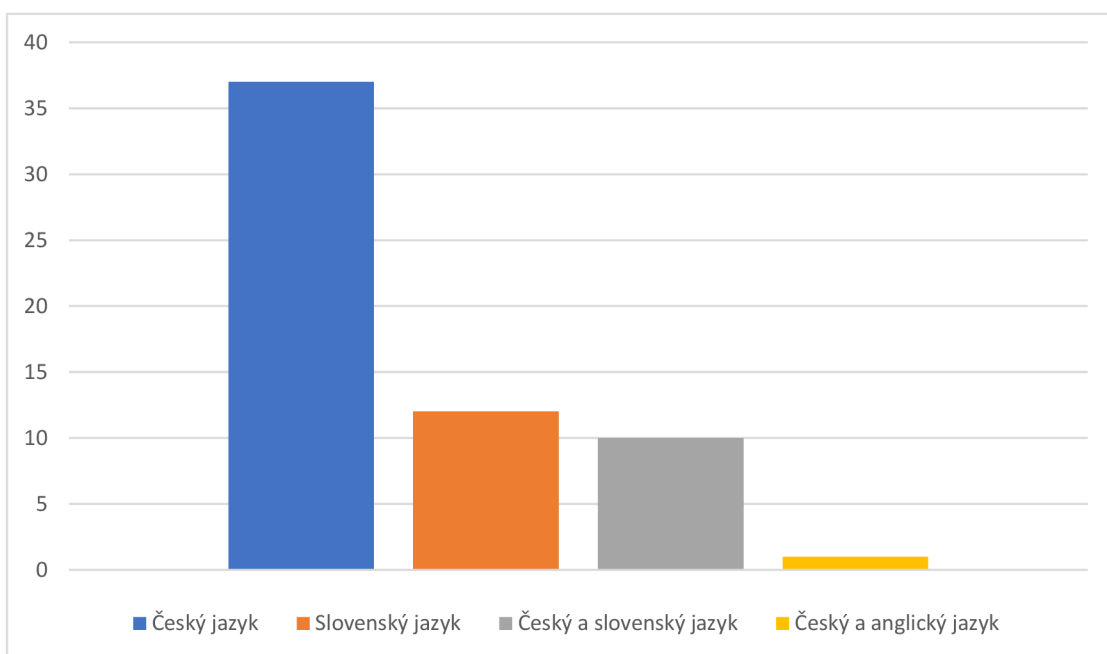

Graf 5: Zastoupení interpretů v analyzovaném korpusu dle věku (v absolutních číslech)

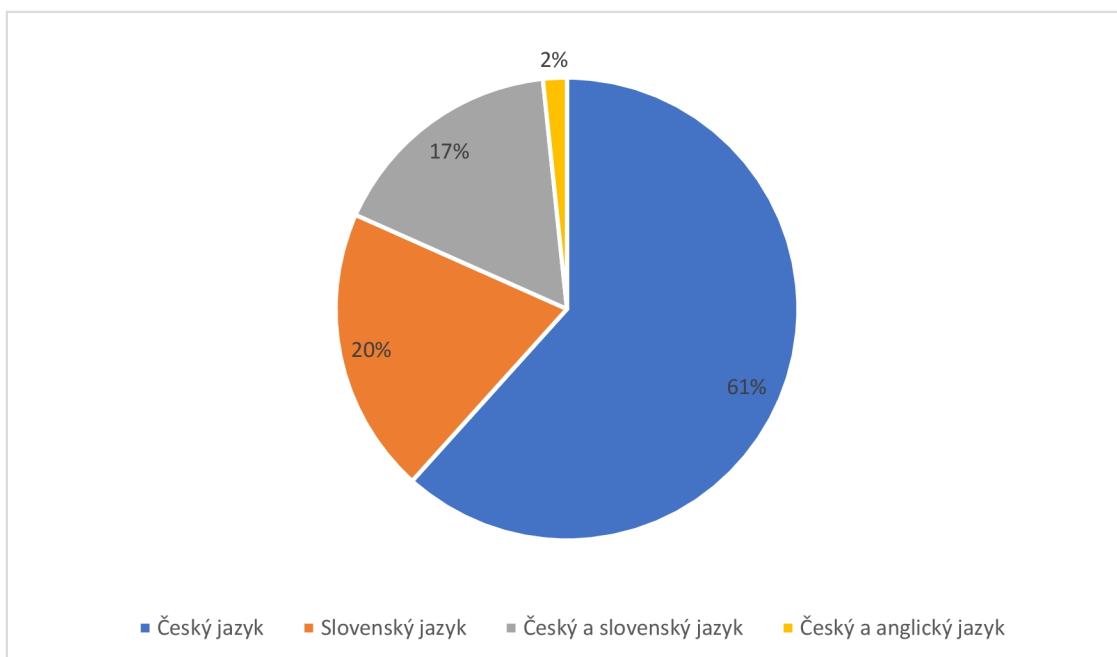

Graf 6: Zastoupení interpretů v analyzovaném korpusu dle věku (%)

Zaměříme-li se na jazykovou povahu textu, zjistíme, že většina textů je v jazyce českém (celkem 63 %). Skoro ve stejném počtu jsou texty pouze slovenské (celkem 18 %) a texty, kde se jedná o featury (celkem 17 %), kombinující češtinu a slovenštinu. Výjimka se vyskytla v případě jedné písně, kde je kombinována čeština s angličtinou (celkem 2 %). Užívání anglických výrazů se vyskytlo v téměř všech textech, avšak zde jsem učinila výjimku a vytvořila pro skladbu samostatnou kategorii, neboť se jedná o několikrát opakovaný refrén, který je celý zpíváný anglicky. Je evidentní, že co se týče oblíbenosti a počtu přehrávání, dávají posluchači přednost spíše písním s českým textem.

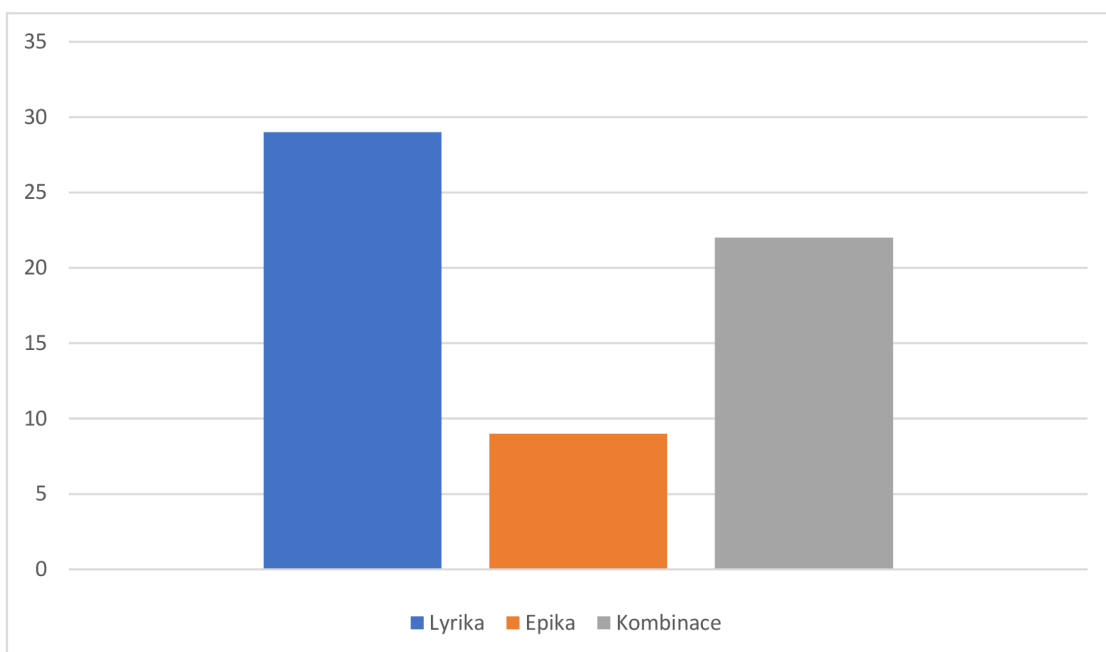

Graf 7: Jazyk analyzovaných textů (v absolutních číslech)

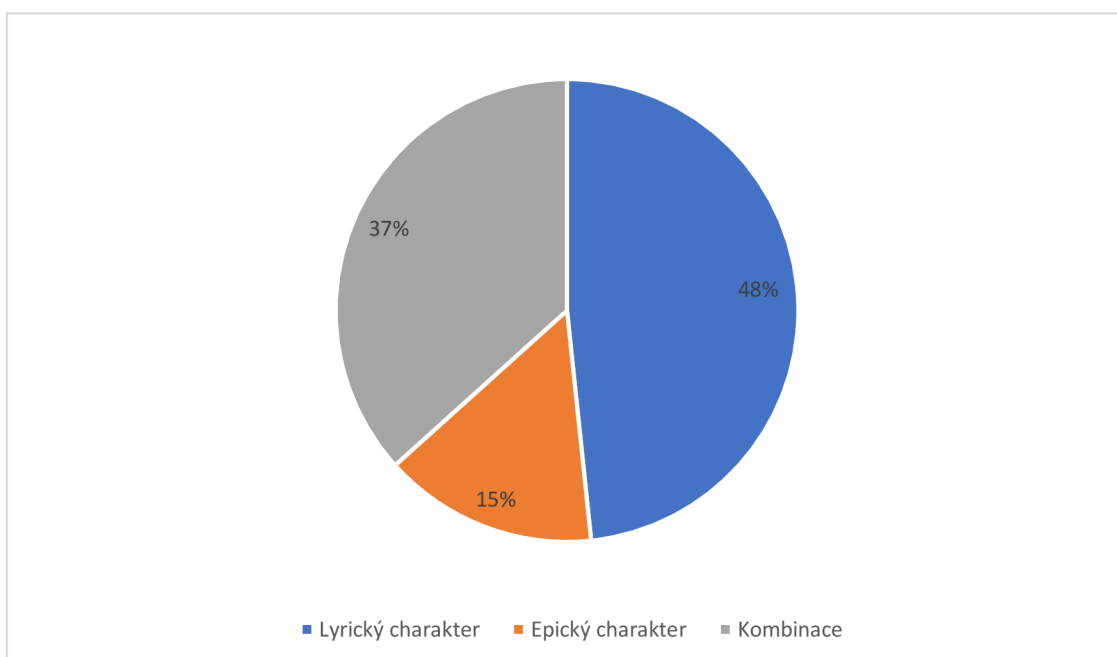

Graf 8: Jazyk analyzovaných textů (%)

Další grafy pojednávají konkrétněji o určení literárního druhu analyzovaných textů. Mnoho textů je pouze lyrických, umělec tedy vykresluje své pocity a nálady. Těchto textů je celkem 48 %. 37 % textů jsem vzhledem k různorodosti pasáží vyhodnotila jako kombinaci epiky a lyriky. Interpreti často popisují situaci, kdy se nachází někde s přáteli nebo věnují nějaké činnosti (například velmi časté jsou případy, kdy interpreti popisují jízdu autem do nějaké destinace), avšak tyto úryvky týkající se děje umělci doplňují o popis svých pocitů a myšlenek. Do kategorie samotné epiky bylo zařazeno pouze 15 % textů.

Graf 9: Literární druh analyzovaných textů (v absolutních číslech)

Graf 10: Literární druh analyzovaných textů (%)

Pokud se zaměříme na tematiku jednotlivých písní, naprosto dominuje námět, kdy interpreti popisují životní styl samotného rapu (celkem 50 %). Písně obsahují charakteristiku subkultury a jejího prostředí. Opět se zde můžeme setkat s opakujícími se vzorci, texty jsou většinou oslavného charakteru a popisují dokonalost života plného

nekonečných večírků s přáteli a koncertů. Samozřejmostí je glorifikace blahobytu a hojnosti žen. Nechybí ani četné odkazy na popkulturu. Typickými příklady jsou úryvky:

„Tá hoe má prdel jako J Lo
Na hoteli šest kôl malý infarkt, skoro ma tam jeblo
Veľa fetoval si, z toho tá preplo, yah
Zdravím moju crew, yah.“

Nebo:

„Teritorium já vymezený mám
Nemluv na mě když v zóně sem
Smokin tráva a poppin xan¹¹⁶
Milion Plus¹¹⁷ novej Wu-Tang Clan.“¹¹⁸

Většina rapových textů se vyznačuje spíše lyrikou, podstatou není podrobně popsat příběh či situaci, nýbrž vykreslit náladu, zachytit atmosféru a tyto aspekty posluchači předat. Mnoho rapperů má také vymezený slovník a opakovaně ve svých textech užívá konkrétní výrazy, kupříkladu rapper Yzomandias, jehož úryvek je uveden výše, do svých textů velmi často zařazuje spojení Milion Plus, neboť tento label v roce 2015 sám založil.

Zastoupena je také tematika lásky a vztahů (celkem 22 %). Do této skupiny byly zařazeny jak texty romantického ražení, tak texty pojednávající spíše o sexu a promiskuitě.

¹¹⁶ Výraz pro užívání léčivého přípravku xanaxu, oblíbený též jako uvolňující droga. <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=we%20out%20here%20poppin%20xan> [cit. 28. 4. 2022].

¹¹⁷ České hudební vydavatelství. https://cs.wikipedia.org/wiki/Milion%2B_Entertainment [cit. 28. 4. 2022].

¹¹⁸ Americký rapový label, jenž se řadí mezi nejúspěšnější v historii. https://en.wikipedia.org/wiki/Wu-Tang_Clan [cit. 28. 4. 2022].

Výrazně zastoupena je také sekce s názvem Egotrip¹¹⁹ (celkem 15 %). Okruh lze charakterizovat jako oslavu interpretova umění rapovat a jeho tvorby jako celku. Smyslem je poukázat na vlastní kvality a nepostradatelnost. Příkladem může být:

„Dalším albem těmhle dožíračům vyřáším dech
Já jim vyřáším dech, yah
Byl jsem neviditelnej dřív, koukej jak teď vypadám.“

Nebo pasáž, kde je také kladen důraz na pravdomluvnost textu:

„Jak to říkám, tak to je
Můj rap no cap, walk it like I talk it
Proti mě jsou malý škodí sami sobě.“

Slangové „no cap“ je užíváno pro podporu autenticity¹²⁰ a upřímnosti.¹²¹ Jedná se o výraz, který se v rapu běžně vyskytuje. „Walk it like I talk it“ je užito s totožným záměrem, přeložit ho lze jako „co řeknu, to udělám“.¹²²

Obraty identického rázu jsou hojně užívány i v rámci předchozí kategorie o životě uvnitř subkultury, avšak s přihlédnutím k velkému počtu pasáží o vlastní tvorbě byly texty zařazeny sem. Vzhledem ke kompetitivní povaze rapu je důležité zejména vyjádřit sílu a dominanci.

8 % skladeb bylo zařazeno do kategorie Disstracky¹²³, které mají za cíl ponížít a urazit konkurenční rapery a labely. Interpret se v textu zabývá konkrétní osobou, s kterou ho pojí neshody. Kupříkladu:

¹¹⁹ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ego-trip> [cit. 29. 4. 2022].

¹²⁰ Více viz Oravcová, „Česká hiphopová subkultura“.

¹²¹ <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=No%20cap> [cit. 29. 4. 2022].

¹²² <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=walk%20the%20talk> [cit. 29. 4. 2022].

¹²³ V rapovém slangu výraz pro shazování a urážení konkurenčních labelů a raperů.
<https://rapdictionary.com/meaning/diss-track/> [cit. 1. 5. 2022].

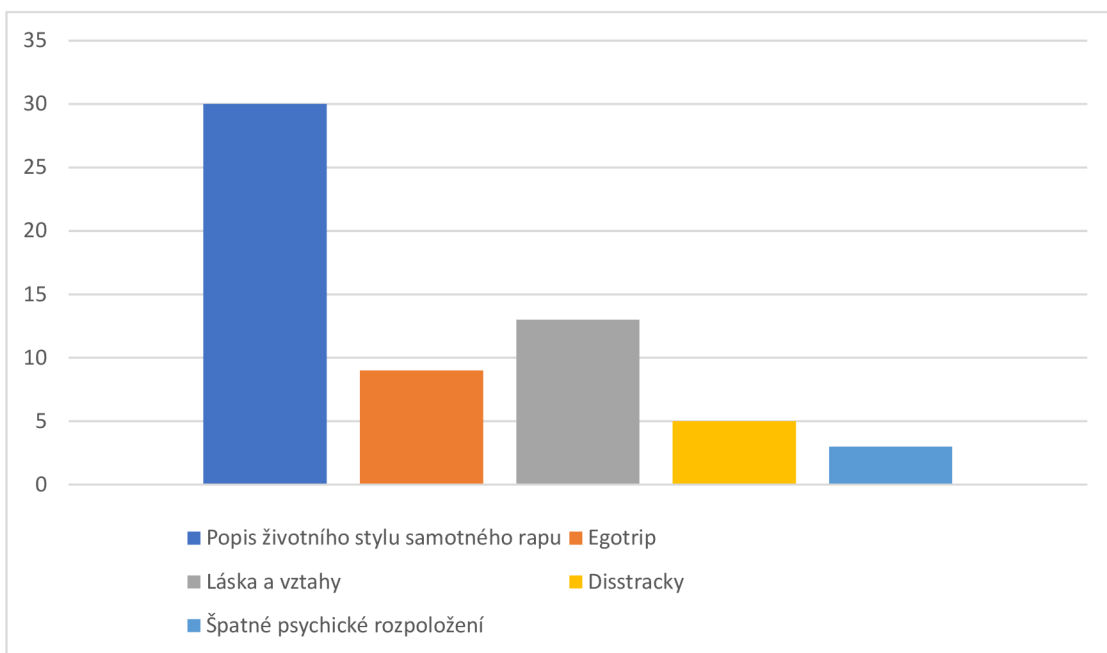
„Schovááš se koště - dostal ze mě strach
Vysával si ze mě život jako klíště
Trvalo to ale vím lépe pro příště
Kázal mi o vodě a sám chtěl pít víno.“

Nebo:

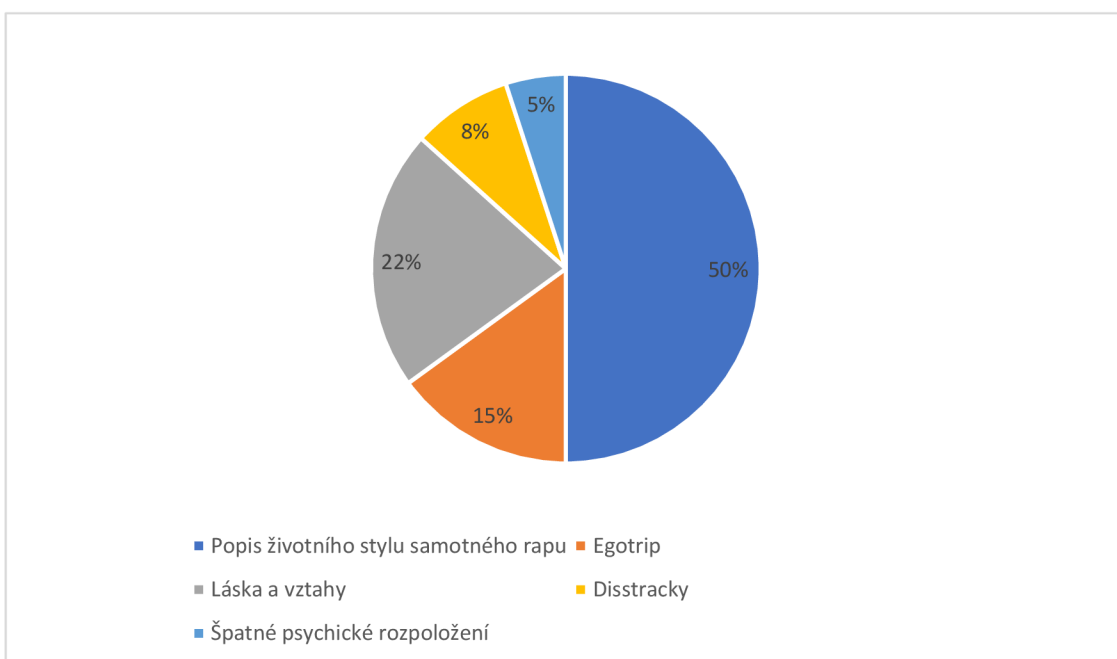
„Neříkej mi brácho, hraješ si na co
Moc dobře víš, jak to bylo, hraješ si na co
Moc dobře víš cos udělal, hraješ si na co
Si fake, si opp, si krysa, si had.“

Disstracky bývají psány také v druhé osobě množného čísla. 5 % skladeb bylo zařazeno se kategorie zabývající se špatným psychickým rozpoložením, což je v kontrastu s jinak převládajícím cílem ukázat převahu a sebevědomí. Reprezentativní je např. text:

„Slunce už vychází, já vidím věci zlý
postavy přichazej si pro mě
topím se v nesnázích
jsou hořce nasládlý.“

Graf 11: Tematika textů (v absolutních číslech)

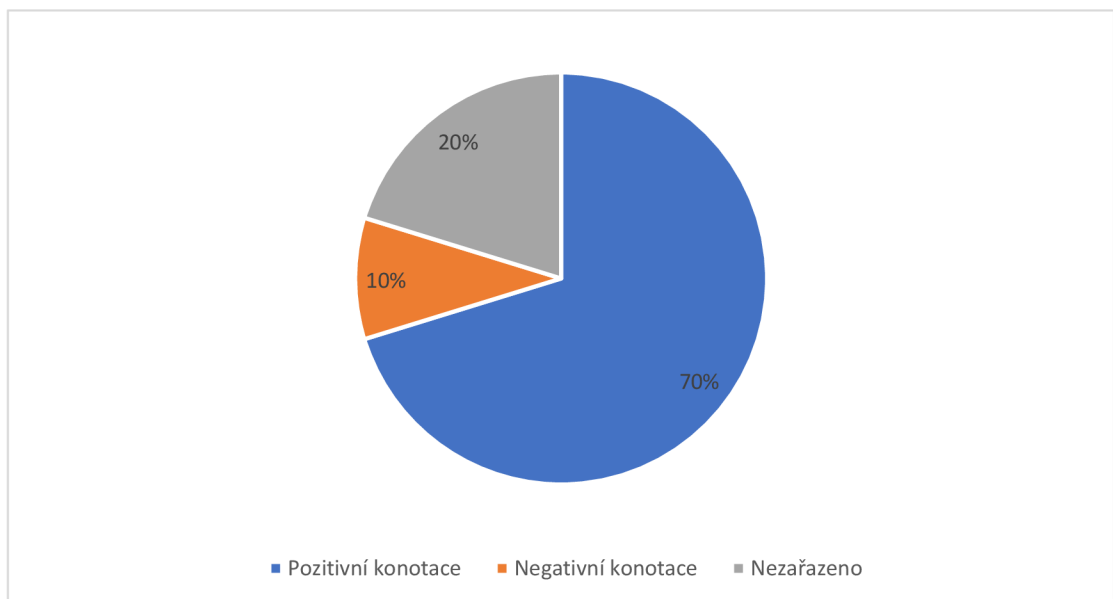
Graf 12: Tematika textů (%)

5.2. Interpretace kódů

Následuje podrobnější rozbor textů obsahující analýzu konkrétních slov nalezených v korpusu.

Kód	Frekvence výskytu
My (nám, námi, nás, naše, náš, našem)	84
Rap, raper, rapovat	38
Cash	21
Hoe (hoes)	15
Dolů (dole)	13
Fake	8
Fans	8
Drogy	7

5.2.1. Klanová mentalita

Graf 13: Konotace slova „my“ (včetně tvarů nám, námi, nás, naše, náš, našem)

Kód „my“ (včetně tvarů nám, námi, naše, náš, našem) je klíčový pro tuto oblast z důvodu toho, že reprezentuje klanovou mentalitu rapu. Dle Rose je identita v oblasti hip hopu neodmyslitelně spjata s určitou lokální zkušeností a se statusem v rámci lokálního kolektivu, který vytváří koncept alternativní rodiny.¹²⁴ Labely, ve kterých jsou rapeři sdruženi, jsou stylizovány do podoby rodin, podobně jako rodinné mafie, které zápasí o to, kdo se ujme vedení lukrativního hiphopového trhu. Otázky „kdo s kým a „kdo proti komu“ jsou nejdůležitějšími symboly kompetitivnosti a bojovnosti labelů.¹²⁵

Netrvalo dlouho a do fungování labelů bylo ve velkém promítnuto také americké kapitalistické smýšlení, která vedlo k vytvoření korporátní struktury uvnitř labelu. Je faktem, že merch¹²⁶ labelu jako celku, který zahrnuje rovnou několik fanoušky oblíbených hvězd má mnohem větší kupní potenciál než merch zahrnující pouze jednotlivé interprety. Umělci se tedy sdružují pod labely i za vidinou většího finančního výtěžku.

Jedním z prvních labelů, který tuto mentalitu uznával a zpropagoval byl Staten Islandský Wu Tang Clan, vzniklý v roce 1993 kolem producenta The Rza, jenž rozhodl, že nechá ducha labelu otisknout do různorodých produktů, od oblečení až po komiksy. V těchto praktikách pokračovali Ruff Ryders nebo Cash Money a dnes jsou již naprosto běžné.¹²⁷

Texty jsou vesměs pozitivně laděny a zdůrazňují kladné aspekty týmového smýšlení:

„My nejsme jenom label kámo, taháme za jedno lano
díky že to sleduješ, no nešlo nám o sledovanost,
zároveň vám děkujem, že každý album mělo support.“

¹²⁴ Rose, *Black Noise*, 34.

¹²⁵ Veselý, *Hudba ohně*, 79–80.

¹²⁶ Z anglického „merchandise“. Označuje jakýkoliv druh zboží, který zahrnuje značku či přímo interpreta, a jehož koupí dává zákazník značce či umělci najevo své sympatie.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/merchandise> [cit. 1. 5. 2022].

¹²⁷ Tamtéž, 79.

Raper se také ve větě: „No nešlo nám o sledovanost“ distancuje od komerce, kterou je hudební průmysl prostoupen, což není v rapu ojedinělým fenoménem. Patrné je to i v úryvku: „Koke Koke nesu jim new shit¹²⁸ oní ví, že to de up¹²⁹ a to nemusím dělat pop“. Raper zde posluchače ujišťuje, že je velmi úspěšný i přesto, že jeho tvorba nespadá do oblasti popové hudby.

V dalších úryvcích můžeme kód nalézt v kontextu zdůrazňování ega raperova labelu skrz poukazování na jeho kvality a úspěchy. Věty jsou doprovázeny také typickým dissováním ostatních:

„Chceli by sa s nami porovnávať,
ale keď príde nato už nemajú chuť.
Skupín ako my je málo,
také čo prídu a zbúrajú klub.“

Dále:

„Vy máte nula bars¹³⁰ a nula flows
My sme hlas bohatých aj chudákov.“

V dalším úryvku raper poukazuje na internacionální úspěch labelu:

„Počúvajú nás nemčúri aj francúzi
Teba ani frajerka čo ti ušla na mejdan.“

¹²⁸ V tomto kontextu je obratem myšlena interpretova tvorba.

¹²⁹ Jít up znamená jít nahoru, v tomto kontextu mít úspěch.

¹³⁰ Výraz pro řádky ve slokách. <https://rapdictionary.com/meaning/bars/> [cit. 1. 5. 2022].

V dalších textech je vyjádřena nelibost nad snahou cizích či raperovi nesympatických lidí začlenit se do labelu a být přáteli. Interpret zároveň vyjadřuje spokojenost s jeho současnými přáteli:

„Den za dnem, já family mám
mí boys rodina ey, je jich jen pár
ale nevadí mi to, no tak to být má
serou se sem a nepatří k nám.“

Spojení „mí boys“ opět vyjadřuje soudržnost klanu, jenž je postaven na principu loajality a kolektivního myšlení. Dále je to patrné v úryvku „Miluju ten feeling, když na stage¹³¹ přijdem, já a mý bratans my nikdy fakt nikdy nechcípnem“, kdy je na kolegy z labelu a přátele odkazováno slovem „bratans“. Stejnou funkci plní v další textech slangový výraz „bros“, v překladu bráchové nebo rovnou slovo „bratři“. Další příklady lze nalézt v textech: „Já a mý boys navždy spolu proti vám“ nebo „Můžeš jít s náma, yeah, mám hodně boys“, kde je narozdíl od předchozího úryvku s větou „Mí boys rodina ey, je jich jen pár“, poukazováno na početnost klanu, čímž chce dát raper najevo sílu klanu.

Subkód uzavřenosti labelu je dále možno nalézt v úryvku „Žádný nový lidi kolem, nepustim je k nám“ nebo:

„Doma jsem tam, kde jsou mý lidi, není to místo
A jestli ti mý texty nedávaj smysl, to chápu
Nezažils nic, nebyls tam s náma.“

Totožnou konotaci najdeme v úryvku:

¹³¹ Pódium.

„Projždím blok, projždím streets
zpět domů, zpět na jih
to je můj side, to je můj south¹³²
nepatříš k nám, watch your mouth.“¹³³

Zde se při analýze objevil pozoruhodný motiv v podobě části „Zpět domů, zpět na jih.“ Pojednávání o svém původu a místa narození interpreta je jeden ze způsobů, jak podtrhnout autenticitu a syrovost raperovy flow. Identifikace lokality v rapových textech může referovat na konkrétní ulici, část města, město jako celek či celý stát nebo zemi. „Specifické místo v rapovém diskurzu zastává metafora ulice či ghetta.“¹³⁴ Postoje se liší, mnoho raperů se řídí spíše slavným veršem rapera Rakima: „Nezáleží, odkud jsi, záleží na tom, kam patříš.“ Loajalita k rodné čtvrti a městu byla diseminována rapery, kteří se k nim hlásili. Tento způsob sebeidentifikace s konkrétním místem později nahradila právě mentalita klanu.¹³⁵

V následujícím úryvku je opět akcentována uzavřenost klanu, obzvláště nepřístupný je pro všechny „krysy“, jak jsou často zrádci v rapové subkultuře nazýváni:

„Zavřený dveře pro ty co nám nevěřili
Ruce nahoru pro ty co nás opustili
Prostřední prsty pro ty co nás zradili.“

Opět se setkáváme s nepsanými pravidly labelů či „crews“¹³⁶, které mohou připomínat středověké kodexy ctnosti. Nejdůležitější hodnotou je loajalita a ta musí být neustále

¹³² To je má strana, to je můj jih.

¹³³ Dávej si pozor na pusu.

¹³⁴ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura,“ 24.

¹³⁵ Veselý, *Hudba ohně*, 79.

¹³⁶ Skupin.

stvrzována věrností smečce.¹³⁷ Kdo pravidla poruší, je ze smečky vykázán. Další příklady lze vidět v úryvku „Nejsi náš, rychlí kluci“¹³⁸ nebo v textu:

„Okolo uzavriem kruh

Naše tracky s nami ide celý hood.“¹³⁹

Další subkódy se nesou v duchu utvrzování skupinové dominance a dissování protivníků, například: „Nezabúdajte na lekcie, na naše rap definície“, dále „Zjistili, že náš rap je ledovej, prdel je studí“ nebo:

„Naše riadky horia, dávaj bacha, nech ťa nepopália

Počul som, že vaše albumy sellí len antikvariát, Ježiš Mária.“

Ve poslední větě častuje raper konkurenty urážkou, že je jejich tvorba tak zaostalá, že jsou jejich alba prodávána pouze v antikvariátech, čímž vyjadřuje negativní postoj k neinovativním a zastaralým rapovým skladbám.

Několikrát se také vyskytl kontext šťastné či nešťastné lásky:

„Baby chci tě chytnout,

potom nahoře vyplout,

a nechci tě po noci stejně jak cígo típnout,

spolu můžeme vzlítnout,

my spolu můžeme vzlítnout.“

Nebo také:

¹³⁷ Veselý, *Hudba ohně*, 79.

¹³⁸ Název brněnského labelu. <https://art.ceskatelevize.cz/inside/rapstory-calin-a-stein27-rychli-kluci-v-akci-vYkt8> [cit. 1. 5. 2022].

¹³⁹ Sousedství nebo čtvrť. <https://rapdictionary.com/meaning/hood/> [cit. 1. 5. 2022].

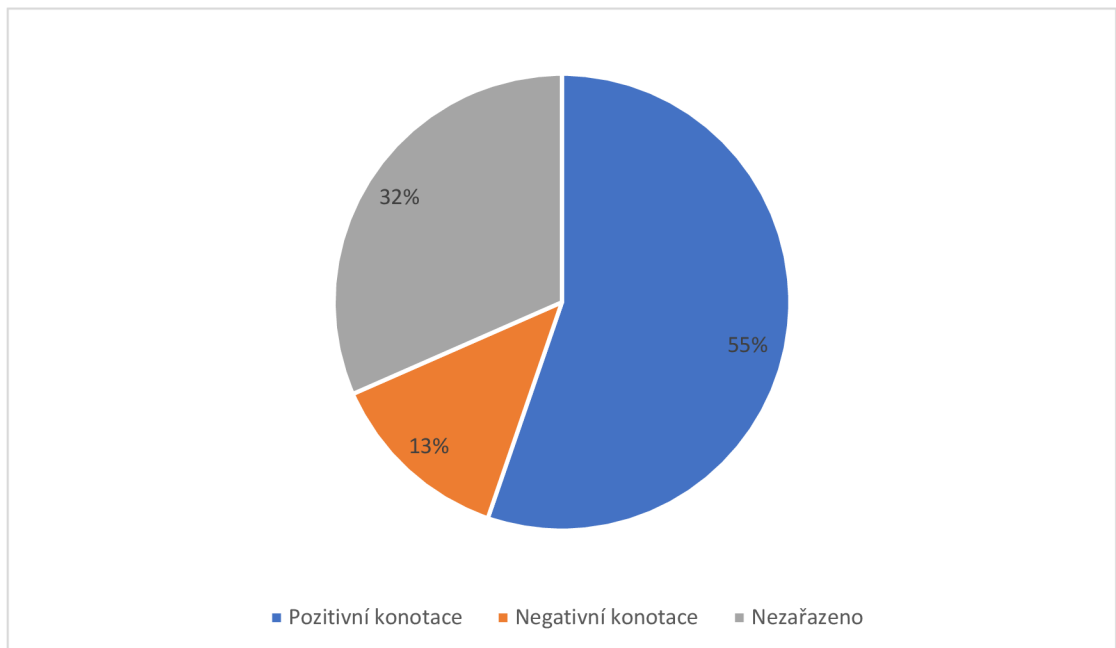
„Dvere, fotka, vôňa, obraz, posteľ mi ťa pripomína

Nesmie sa to rozhorieť, bro, udus to

Horúca láva, keď vychladne ako my

Je čierna ako naša budúcnosť.“

5.2.2. Sebereprezentace jako základ rapu

Graf 14: Konotace slov „rap, rapper, rapovat“

Rap se řadí mezi ty nejenergičtější žánry, a proto je od interpretů ve většinou čekáváno sebejisté vystupování a notná dávka imperitence. Pro tento styl vyjadřování se vžilo označení „egotrip“. Jedná se o akt poukazování na vlastní kvality a nepostradatelnost.

Rapové texty byly od počátku spojeny s vyjádřením pýchy a opakovanou expozicí vlastní identity. V začátcích se jednalo zejména o ukázkou sebevědomí týkajícího se otázky rasy. Jednalo se o formu umění, která přinesla mladým lidem z řad černošského obyvatelstva obnovený pocit historické hrdosti, která poskytla pevný základ pro rasové sebevědomí. Toto oživení nejlépe symbolizovalo rapové uskupení Public Enemy.¹⁴⁰ Interpreti pocházející většinou z afroamerických ghett však již tehdy začleňovali do svých textů také obsah týkající se životního stylu, kdy pozornost byla zaměřena hlavně na téma významu respektu a obecného uznání. Toto téma se v průběhu let dostalo společně s tématy sexu, drog a hmotných zájmů v podobě šperků, bot a oblečení do popředí rapové scény a dnes se mezi mainstreamovými rapovými skladbami na vrchních příčkách hitparád vyskytnou prvky uvědomělého rapu jen zřídka.

¹⁴⁰ Neal a Forman, *That's the Joint!*, 66.

S rapem je neodmyslitelně spjata také rivalita, kdy je cílem urazit a zesměšnit protivníka. Schopnost člověka „dissovat“ ostatní, aniž by byl „dissován“ posiluje jeho pověst a sebevědomí.¹⁴¹ Kořeny lze najít již u afrických tuctů (dozens). Jednalo se o slovní přestřelky ve formě rýmovaných veršů, které měly za cíl urazit oponenta.¹⁴²

Rivalem raperů byla v počátcích žánru povětšinou policie, které byl vyčítán rasismus a nepřiměřené užívání násilí vůči Afroameričanům. Do dějin vešla především skladba *Fuck Tha Police* (1988) od uskupení N.W.A (Niggaz Wit Attitudes). Hněv způsoben diskriminací byl mířen i proti institucím jako celku. K tomu se přidala také přirozená rivalita mezi konkurenty a začaly se objevovat první „beefy“¹⁴³, tedy konflikty mezi rapery, které jsou řešeny právě slovní přestřelkou. Jedním z nejznámějších beefů je bezkonkurenčně několikaletý spor mezi Tupacem Amaru Shakurem a raperem The Notorious B.I.G, jenž vyústil ve smrt obou účastníků.¹⁴⁴

Důraz na ego s cílem ukázat nadřazenost byl zaznamenán u kódu „rap, raper, rapovat“. Zde raper poukazuje na syrovost svého přednesu:

„Co řeknu platí já svý slovo nikdy nerůším né
Můj rap syrovej jako sushi jé.“

V dalším úryvku: „Keď dávam rap tak gameover“¹⁴⁵ vyjadřuje interpret přesvědčení, že ve chvíli, kdy započne svůj přednes, ztrácí ostatní rapeři prostor pro rap. Spojením „hra končí“ zde dává své mínění najevo.

V následujícím úryvku se interpret přirovnává k diamantu či bonsaji, čímž nás přesvědčuje o důležitosti své osoby na rapové scéně. Příměrem k bonsaji zase upozorňuje na dlouhodobost svého působení na poli hudebního průmyslu:

¹⁴¹ Neal a Forman, *That's the Joint!*, 595.

¹⁴² Veselý, *Hudba ohně*, 260.

¹⁴³ <https://rapdictionary.com/?s=beef> [cit. 1. 5. 2022].

¹⁴⁴ Hess, *Hip Hop in America*, 39.

¹⁴⁵ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/game-over> [cit. 1. 5. 2022].

„A ten rap je furt bomba,
flow (skorpion) mortal combat, (ej)
som jak 100-ročný bonsaj,
diamant - OG veď ma poznáš. (ej).“

Stejné konotace se vyskytly i u:

„Mám zásluhy jak veterán,
bezo mňa je medzera,
hudba bezo mňa je zmätená,
ja nie som raper ja som mecenáš.“

Nebo:

„Myslia na mňa ako na pahorok Venušin
Chlapci študujú tie moje rapy s dychom berúcim, uh.“

Dále raper poukazuje na kvalitu své slovní zásoby:

„A slovná zásoba skáče po slovách ako lopta
Môj rap je zero waste, neprodukuje odpad.“

V další části vyzdvihuje raper své „skills“ tedy umění rapovat:¹⁴⁶

„Počúvajú môj rap nevedia to priznať, priznať
Môžem si písať, moje skills nemôže z nich nik vziať.“

V následující části je obratem „jedu 24 hodin v kuse jako Le Mans“¹⁴⁷ přesvědčováno o vytrvalosti interpreta. Použitím jmen slavných herců známých z akčních snímků nám

¹⁴⁶ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/skill> [cit. 13. 4. 2022].

¹⁴⁷ <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Le%20Mans> [cit. 13. 4. 2022].

zase demonstruje přesvědčení, že je stejně kvalitní v oblasti rapu, jako oni v oblasti bojových umění.

„Jedu 24 hodin v kuse jako Le Mans
V rapu jsem skříženej Norris¹⁴⁸ a Segal.“¹⁴⁹

Totožný subkód dále nalezneme u: „Každej můj track Fire, fire“¹⁵⁰, „Chlapci by chteli môj flow“ nebo „Mám ty flowy vytříbené.“ Dále například: „A Flow original jak Rocky¹⁵¹ nebo Kendrick¹⁵², nebo Bendig“¹⁵³ či:

„Mám beat na repeat¹⁵⁴ a v hlavě flow
Huba plná zlata ryzí gold.“¹⁵⁵

Následující pasáže se nesou v podobném kontextu jako kód „my“ a rapeři se v nich uchylují především k zesměšňování konkurence:

„Ukradnem ti sváču
Tvoj rap je meme si chodiaca kokotina, je mi do pláču
Od smiechu keď vidím ako ti to nedopíná, zvuk splachováču
Kariéra v hajzli nikoho nezaujímáš, moji ludia skáču.“

„Mám roky formu jako Tiger Woods¹⁵⁶
Váš rap je zatuchnutý, cítim starý puch.“

„Yah, zo dna sa najlepšie odrazíš

¹⁴⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Chuck_Norris [cit. 14. 4. 2022].

¹⁴⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Steven_Seagal [cit. 14. 4. 2022].

¹⁵⁰ <https://rapdictionary.com/meaning/fire/> [cit. 14. 4. 2022].

¹⁵¹ https://en.wikipedia.org/wiki/ASAP_Rocky [cit. 1. 5. 2022].

¹⁵² https://cs.wikipedia.org/wiki/Kendrick_Lamar [cit. 1. 5. 2022].

¹⁵³ https://de.wikipedia.org/wiki/Jan_Bendig [cit. 1. 5. 2022].

¹⁵⁴ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/repeat> [cit. 14. 4. 2022].

¹⁵⁵ „Huba plná zlata“ může označovat jak výbornou slovní zásobu, tak zlaté zuby, které jsou v ústech rapových interpretů běžným jevem. <https://www.banger.cz/grillz-historie/> [cit. 14. 4. 2022].

¹⁵⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Tiger_Woods [cit. 1. 5. 2022].

Áno pravda to si piš, tvoj rap je dno
A bielou teniskou sa ti práve odrazím o ksicht.“

„Vďaka takým ako ty vravia, že rap je primitívny
Vo svojom texte povieš a nepovieš z, you feel me.“

„Moj rap prší, moj rap prší, nakape ti do boty.“

V ďalší pasáži se raper konkurentovi posmívá za imaginárny komponenty jeho sloky:

„Vy klauni, čo máte všetko vymyslené, požičané alebo ukradnuté

Chtím mikrofón a odjebem strop

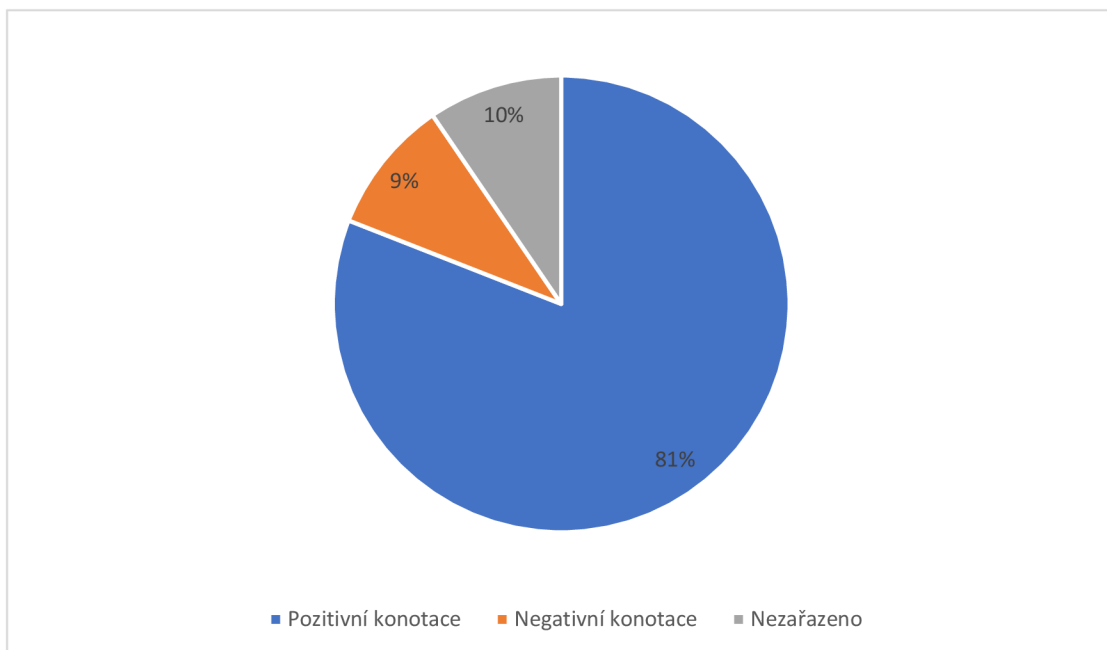
Ukáž mi kde to máš, ukáž to, o čom rapuješ

Drip¹⁵⁷ ani stacky¹⁵⁸, ojed je aj to že fetuješ.“

¹⁵⁷ <https://rapdictionary.com/?s=drip> [cit. 20. 4. 2022].

¹⁵⁸ <https://rapdictionary.com/?s=stack> [cit. 20. 4. 2022].

5.2.3. Materialita

Graf 15: Konotace slova „cash“

Anglický výraz „cash“, v překladu peníze, se objevil spíše v pozitivním kontextu, avšak vyskytly se také negativní konotace, kdy se rapper například snažil poukázat na to, že ačkoliv je v pozici, kdy již nestrádá kvůli nedostatku financí, trpí nyní problémy jiného druhu.

„A myslel jsem, že zmizí problémy když máš cash

Jediný co sem chtěl dřív, tak je mít cash

Jediný co bych chtěl teď je nemít stres.“

Rapeři také poukazují na to, že by se peníze neměly stát hlavní motivací výrobního procesu:

„A není to jen o tom si zarobit love¹⁵⁹,

není to jen o tom mít svojich fans,

¹⁵⁹ Slangový výraz pro peníze.

dosah na lidí, váha na každém slove,
robiť niečo pre iných, pre svoju zem.“

Dále:

„Naplnuje mě, co dělám
Doufám, že to máš tak taky
A ty prachy? ty už jsou navíc.“

V dalších textech se objevuje spokojenost se současným životním stylem a nabytým majetkem:

„Teď už mám v klidu moodík¹⁶⁰
Nehrotím cash na rohlík
Teď hrotím cash na lepší život
Chci ať je dobrý
Peníze ať jsou modrý.“

Nebo:

„Prostě chceme pro své děti, ať to jednou mají lehčí
A z toho vyplývá, že prostě potřebujem cash
Zní to jako klišé, ale zabijí to stres
Věř mi, že je super na to prostě nemyslet
A nečekat na výplatu na konci měsíce.“

¹⁶⁰ Z anglického slova mood, v překladu nálada či stav.

Zde se ve větě: „Prostě chceme pro své děti, ať to jednou mají lehčí“ objevuje častý textový fenomén hiphopové subkultury. Hiphop se začal formovat v sedmdesátých letech v Bronxu ve státě New York. Rapeři afroamerického či afrokaribského původu reagovali v textech zejména na nepříznivé sociální zázemí a špatné ekonomické podmínky, v nichž byli nuceni vyrůstat. Raper na tomto příkladu vyjadřuje hrdost, že bude moci finančně zaopatřit své děti lépe, než byl zřejmě zaopatřen on sám.

Ukázkou v českém prostředí může být třeba raper Sergei Barracuda, narozen v Ostravě, prezentující se jako modelový příklad toho, jak se ze společenského bahna dostat k majetku a uznání. Ve svém songu „Klíče světa“ popisuje peníze jako prostředek, který určuje míru svobody jedince.¹⁶¹

Další subkódy v totožném duchu jsou: „Viac ma trápil cash ako fuck up v škole, sídlisko aj keď po show five star hotel“¹⁶², kde raper opět vyjadřuje spokojenost s nabytým majetkem, jelikož si nyní může dovolit bydlet po koncertě v pětihvězdičkovém hotelu. Obdobným příkladem je úryvek „Cash, dřív to bylo všechno na low budget“, kde je spojení „low budget“ možné přeložit jako nízký rozpočet. Totožný kontext týkající se dřívější nemajetnosti a nepříznivého sociálního zázemí lze nalézt také u následujícího kódu „dole“ či „dolů“.

Stejný význam jako „cash“ mají v rapových textech pojmy „money“, „love“ nebo „lóve“, „peníze“ nebo „prachy“ a disponují vesměs stejnými subkódami jako kód „cash“. Velmi často se objevuje nenasytost penězi až hamižnost. „Chce to viac lóve, daj mi ich viac“, nebo:

„Money, money dej (Davaj)

Pamatuju že dělali že mě neviděj (Uh)

¹⁶¹ Mikuláš Odehnal, „Stoka a motivace: ostravský street rap perspektivou seberozvoje,“ *A2: kulturní čtrnáctideník*, 12 (15), 2016, 14.

¹⁶² Fuck up je zde možno přeložit jako průšvih či neúspěch.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fuck-up> [cit. 22. 4. 2022].

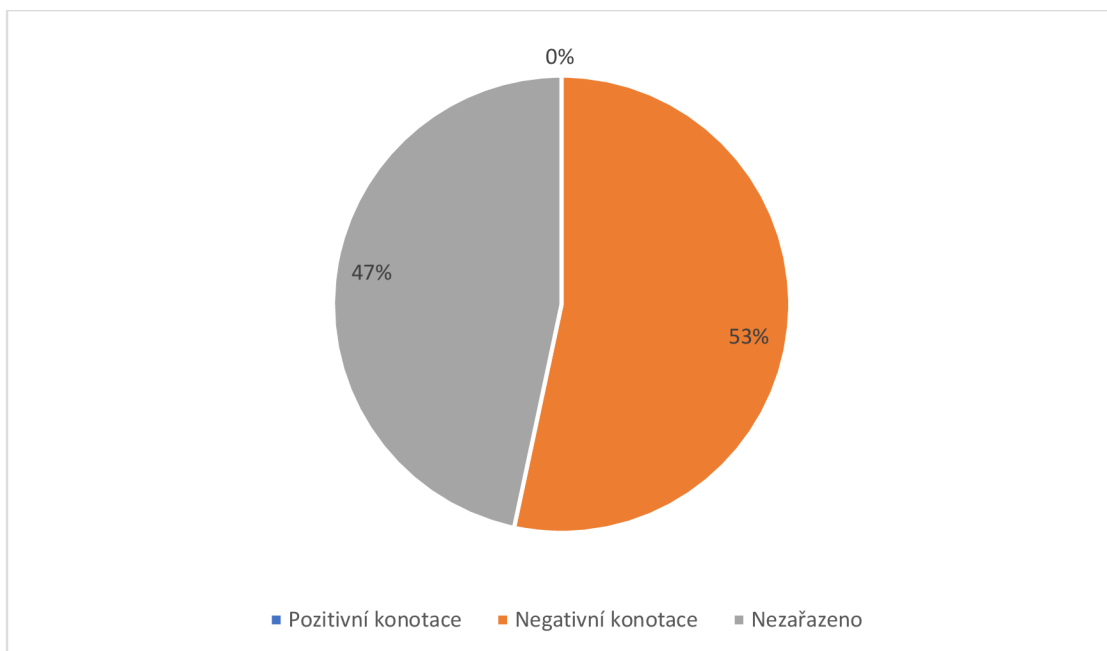
Ted' mám diamanty v uších, 18 karátů chain."¹⁶³

Dále případ, kdy rapper uvádí, že dělá pro peníze doslova vše:

„Děláme hodně, děláme všechno pro cash ale nikdy se nezaprodáme.“

¹⁶³ V překladu řetěz, v rapu se myslí většinou ze zlata. Jedná se o jeden ze typických příkladů toho, jak rapři vystavují na obdiv svůj majetek.

5.2.4. Problematika vztahu k ženám

Graf 16: Konotace slov „hoe, hoes“

Kód „hoe“ nebo v množném čísle „hoes“ lze v této práci považovat za vstupní můstek k tematice neoddělitelně spjaté s rapovou subkulturou – sexualizaci a objektifikaci žen. Typickou rapovou image téměř vždy dokresluje množství spoře oděných dívek obletujících rapera a celou jeho crew. Rapeři tuto praxi praktikují jak v běžném životě, tak i ve videoklipech. Ženy ve videoklipech nevystupují jako subjekty či samostatné osobnosti. Účelem jejich přítomnosti zde je zvyšovat status muže, doplňovat raperovu osobnost. Prezentují se jako němé objekty, které jsou přítomny z důvodu splnění standardních představ o kráse.¹⁶⁴ V textech rapeři tyto ženy popisují v negativním kontextu a častují je urážkami nebo naopak vyzdvihují jejich fyzické kvality. Tento jev nalezneme nejvíce v gangsta rapu, kde jsou ženy běžně označovány jako „hoes“ a „bitches“, které mají svou degradaci ospravedlňovat intrikami proti mužům. Při těchto intrikách mají užívat sex jako cestu finančnímu zisku.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Oravcová, „Underground českého hip hopu,“ 154.

¹⁶⁵ Neal a Forman, *That's the Joint!*, 598.

Osoba ženy má dvě stránky: psychickou, která je ale ignorována, a fyzickou, která je oslavována. Pokud žena nespĺňuje raperem dané představy o vzhledu, může být shazována a ponižována.

Vyjádření tohoto kódu se neslo nejčastěji ve smyslu barvitého popisu divokého životního stylu, který má zahrnovat co nejvíce „hoes“:

„Zase na měsíc moře,hmm,zase vojedu moře hoes.

Děkuju bože,hmm,za to že se mám dobře,hmm.“

Nebo: „Hoes jsou kolem mě, drogy v oběhu“. V následující části je prezentován zevnějšek ženy:

„Počítám cash celý deň, moe

Tá hoe vyzerá jak J Lo, yah.“

V dalším úryvku zdůrazňuje interpret svůj egotrip pomocí upozorňování na množství dívek, které ho obklopují: „Co se týče hoes - mhm, mám jich spoust“. V další skladbě zahrnuje raper kód do urážky svého protivníka, jelikož se jedná o disstrack:

„Bud' mi dáš love nebo bude soud

Topíš se v oceánu sraček se svou hoe.“

V dalším úryvku je vyjádřeno přesvědčení, že je většina žen stejného rázu: „Většina z vás jsou hoes, ví to i ten nade mnou“. Z jiné části textu je patrné, že interpret zřejmě nezná přesný význam tohoto kódu: „Tohle to je Mortal Kombat a ty můžeš doufat, že ta

hoe co spala vedle tebe nebyla coura“. Úryvek postrádá logiku, neboť „hoe“ lze přeložit také jako coura (děvka nebo běhna).¹⁶⁶

Totožné konotace lze nalézt u slov obdobného významu a to „bitch“ nebo také „čůza“, jako např.:

„Spíš nemusím bitches co vypadaj jako kombajn,
tohle není diss, jen co slovo, to bomba.“

Raper v úryvku přirovnává „bitch“ ke kombajnu, čímž chce zřejmě vyjádřit nelibost nad vyšší váhou některých žen. Setkáváme se s častým fenoménem, který je již zmiňován výše, interpret podrobuje ženy hodnocení pouze na základě jejich vzezření a v případě nesplnění jeho podmínek je žena ponížena. V úryvku „Tvoju bitch volám Piky lebo je na piku“ je žena opět urážena v rámci dissování protivníka a je poukazováno na její drogovou závislost. V jiném textu je zase výraz užit ve spojení s orálním sexem: „Hulila, hulila mě malá skinny bitch“. Objevily se i případy, kdy bylo „bitch“ použito jako nadávka pro jiného rapera mužského pohlaví:

„Keď to nemotivuješ, tak si basic, face it
Ty nejsi G, keď to neposúvaš vpred
Keď to nemotivuješ, tak si shit nebo bitch, bro.“

Další úryvek je romantického rázu, raper dává výraz do kontrastu s dívkou, ke které cítí náklonnost:

„Frajeři se z tebe lámou v pase jako já,
nejsi levná bitch,
čistá jak brilliant.“

¹⁶⁶ <https://www.slovník-synonym.cz/web.php/slovo/coura> [cit. 23. 4. 2022].

Podobný kontext se objevil i v následujících úryvcích:

„Já čekám na tu pravou, nechci levný holky promiň,
z jejich porno stories¹⁶⁷ nestoupá mi serotonin.“

Nebo:

„Už mě nebaví místní holky
Jedna jak druhá a život na gramu
Možná to myslím dvojsmyslně
Mluví ze mě zkušenosti fakt nabytý
I když většinu z těch, co jsem měl neznám ani jménem
A na ty, co mi zůstaly v hlavě, bych nejradši zapomněl.“

Rapper uvádí, že ačkoli dle tvrzení „mluví ze mě zkušenosti fakt nabytý, i když většinu z těch, co jsem měl neznám ani jménem“ praktikuje promiskuitní životní styl, tak se v minulosti zřejmě také pokusil o navázání trvalejšího vztahu, avšak tyto pokusy dle tvrzení „a na ty, co mi zůstaly v hlavě, bych nejradši zapomněl“ selhaly. Narážíme zde na nejasné aspekty smýšlení interpretů v této subkultuře – rappeři si užívají promiskuitní způsob života, který následně glorifikují ve svých textech, avšak zároveň dávají najevo vyčerpanost tímto životem, což je zde vyjádřeno sdělením „už mě nebaví místní holky, jedna jak druhá a život na gramu.“¹⁶⁸ Úryvek opovrhuje prostotou některých dívek, kterou symbolizuje spojení „život na gramu“. Narážkou „možná to myslím dvojsmyslně“ je poukázáno na závislost mnoha žen na drogách, stejně tak jako na Instagramu. Mnozí interpreti by tedy často toužili po partnerce, avšak buď mají s vážnými vztahy špatné zkušenosti a je pro ně tedy problematické ženám důvěřovat, nebo nejsou schopni podniknout kroky k upuštění od jejich současného životního stylu i

¹⁶⁷ Forma dočasného sdílení informací ve formě fotek či videí na sociální síti Instagram.

¹⁶⁸ Míněno Instagram.

přesto, že v něm vlastně mnohdy nejsou spokojeni, a tedy si k vážným vztahům sami blokují cestu.

Výraz „čůza“ má také konotace oslavující životní styl raperů: „Čůza vzadu počítá guap¹⁶⁹, kérky na ksichtě - srát na job“, „Smoke z jointu mi čoudí, čůza je dobrá dobře se kroutí“ nebo „Čůza blond jak Butters¹⁷⁰ a můj cup je double, double“. Tento kontext se vyskytoval také u slova „holky“ např. „Ty auta, holky, prachy v klipu“ nebo:

„Holky, kluby, tagy, hroty v ulicích

stárnem ale stejně žijem jako dřív.“

Celou problematiku postavení žen v hip-hopu vhodně ilustruje fakt, že raperek je v Česku a na Slovensku nesrovnatelně méně než raperů. V přísně maskulinním prostředí je velmi těžké tvorbu raperek prosadit zejména proto, že se od žen tradičně očekává, že budou splňovat ideu feminity, která souvisí spíše s pečovatelskou rolí či pozicí (němého) sexuálního objektu.¹⁷¹ V důsledku toho je pro raperky problematičtější nalézt východisko v oblasti prezentace svého zevnějšku. Jsou nuceny nalézt rovnováhu mezi hyperfemininním obrazem žen objevujících se ve videoklipech a klasickým hip-hopovým stylem oblékání, aby splnily ideální představu ženskosti.¹⁷²

Úvodním problémem je, že ženy v této subkultuře téměř nemají koho následovat, postrádají vhodný ženský vzor. Důsledkem toho vzniká bezvýchodná situace, neboť pokud ženy nezískají odvahu pokusit se o dosažení pozice uznávané raperky, nevzniknou žádné nové vzory, které by mohly ostatní ženy následovat. Tato skutečnost je zřejmá již z obsahu analyzovaného korpusu – z celkového počtu 51 jmen je zde 49 interpretů mužského pohlaví a pouze 2 interpretky ženského pohlaví, kterými jsou

¹⁶⁹ Slangový výraz pro peníze. <https://rapdictionary.com/meaning/guap/> [cit. 25. 4. 2022].

¹⁷⁰ Reference na animovanou postavu ze seriálu Městečko South Park. https://en.wikipedia.org/wiki/Butters_Stotch [cit. 25. 4. 2022].

¹⁷¹ Anna Oravcová a Marta Kolářová, „Gender a subkultury: prosazování žen v punku a hip-hopu,“ in *Mikrofon je naše bomba: politika a hudební subkultury mládeže v postsocialistickém Česku*, ed. Jan Charvát a Bob Kuřík, (Praha: Togga, 2018), 339.

¹⁷² Tamtéž, 301.

Roxana, nepříliš známá česká rapperka a Sima, která je na Slovensku aktivní již od roku 2015. Roxana se do žebříčku dostala pomocí hostování na skladbě *Neonový město* s rapperem Senseyem, od Simy nalezneme v playlistu skladby dvě. Skladba s názvem *Toto Leto* je píseň Simy s hostující rapperem Kalim, avšak píseň *Pumpa* je opět pouze featem Simy. Z informací vyplývá, že se žádná skladba od samotné ženské interpretky nedostala do žebříčku rapových nejposlouchanějších skladeb.

Pokud se podíváme na obsah textů interpretek, nalezneme podobné rysy jako v textech raperů:

„Projíždím neonovým městem
To, co žiju teď, pro mě byl dřív jenom sen
Teďkon neonový světla zářej na mě
Už mě nikdy neuvidíš tam zpátky na dně
Všem kurvám jsem dala bye bye
Koukaj na mě, koukaj tam zezdola
Neony zářej na naše těla
Chtěla bys tak moc bejt tam, kde jsem já
Neberu drogy, stejně jsem pořád high
Tam, kde vy nebudete, může se vám jen zdát
Neony blikaj, pořád se mění barva
Jedeme furt dál, i když svítí červená.“

Roxana zde větami „Už mě nikdy neuvidíš tam zpátky na dně“ a „Koukaj na mě, koukaj tam zezdola“ upozorňuje na svůj vertikální posun v kariéře a dává najevo uvědomění si svého momentálního postavení. Chvillemi je však těžké z textu odhadnout, zda má „dno“ odkazovat na subjektivní pocit interpreta, či na text lze nahlížet objektivně ve

smyslu původního výskytu tohoto slova v americkém rapu, tedy problematiky nízkého sociálního a ekonomického statutu. Z původně smysluplného výrazu se zde postupně stává pouze otřepaná fráze. Kuriózní je také věta „Všem kurvám jsem dala bye bye“. Raperka se dožaduje respektu vůči vlastní osobě, avšak označením žen stejným hanlivým výrazem, jenž užívají rapeři, podněcuje nerespektování žen jako celku.

Raperka Sima vkládá do textů spíše humor a pokouší se o pozitivní vykreslení prostředí a atmosféry:

„Cítim vo vzduchu pohodu klud a
Teším sa naň celý rok, a konečne je tu mám
Energie toľko akoby ma kopol prúd jaj
Slnko Voda chill a kofoly asi za sud.“

V obdobném stylu se nese i zbytek skladby, hlavním tématem písně je letní dobrá nálada a síla přátelství. Píseň „*Pumpa*“ spadá do kategorie comedy (parody) rapu, jenž sází na satiru a ironii¹⁷³, sloka Simy je v tomto důsledku pojatá humorně a s nadhledem:

„Busy víkend, moje čelné je fakt hrúza
Lowcosty v kýbloch, zas sa nadrem ako čúza
Z regálu Pikao kričí: „Pod' skús ma“
Dám ho na jeden ťah dole, excuse moi
O druhej som taaam
A to je ten náš primetime
Nakúpime wine
A necháme tam autá

¹⁷³ https://en.wikipedia.org/wiki/Comedy_hip_hop [cit. 1. 5. 2022].

Pumpa, pumpa hype

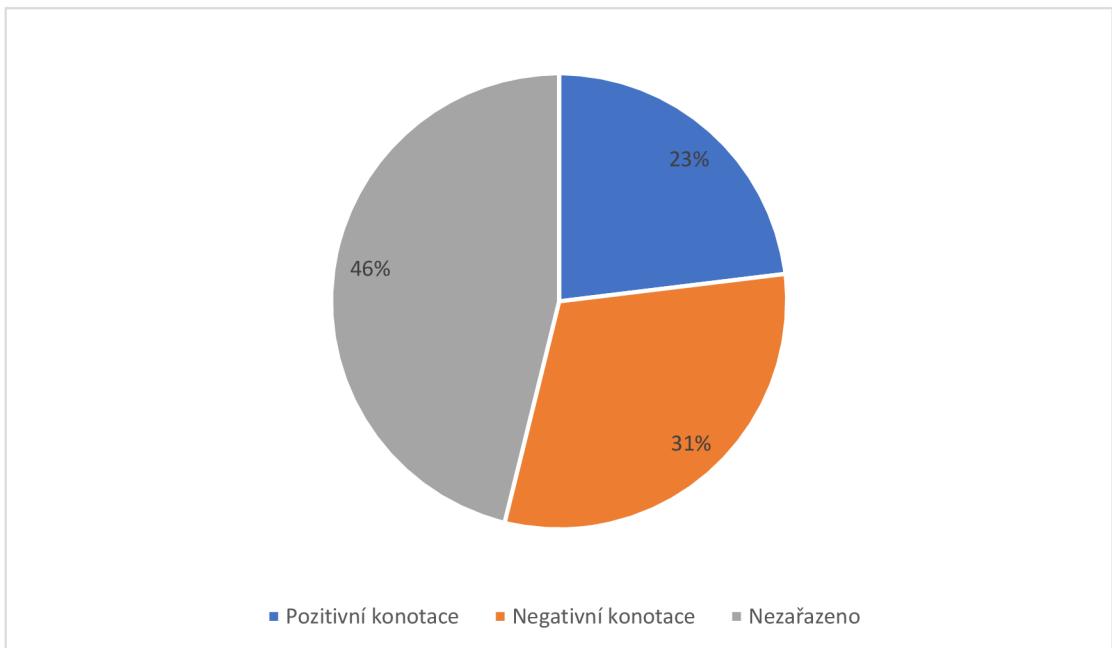
Tak pusti dačo, daj tam

Dneska bude faaajn

Neriešim vôbec zajtra.“

Opět si můžeme všimnout použití slova „čúza“, avšak zde je slovo použito spíše v humorném kontextu a rapperka se k němu sama přirovnává. Na rozdíl od ostatních skladeb není podstatou textu egotrip, ale vtipkování na vlastní účet.

5.2.5. „Ze dna na vrchol“

Graf 17: Konotace slov „dole, dolů“

Různorodé subkódy se objevily u slov „dolů“ a „dole“. Rapeři tyto kódy vztahují ke strastiplným životním obdobím, zejména k časům, kdy zažívali nouzi o peníze či špatný psychický stav. Obecně se můžeme velmi často setkat s fenoménem vzpomínání na minulost, která obnášela kromě jiného také neúspěch. Na druhé straně poté stojí pozitivní náhled na raperovu současnou životní situaci.

„Na jednu flašku a na jeden gram, stáli sme venku a neměli nic

Byli jsme dole jak vy, dole jak vy, voprsklý kids

Podívej teď, z kida je milionář, předtim byl stejnej jak ty

More tak co ti tak trvá čekáme nahoře, ještě se vejdeš, držim ti místo.“

Z tohoto úryvku číší pozitivní energie. Raper vyjadřuje soudržnost s potenciálními novými rapery a vyzývá je, aby se nebáli jít za svými cíli. Nedostatek finančních prostředků, se kterým se dříve potýkal, zde vyjadřuje větou: „Na jednu flašku a na

jeden gram, stáli sme venku a neměli nic.“¹⁷⁴ Oslovení „more“, které je zde použito, se v československém rapu vyskytuje poměrně často. Jedná se o výraz romského původu, který lze přeložit jako „člověče“ či „vole.“ Často užívaným oslovením je také výraz „čávo“, jenž má rovněž kořeny v romštině a lze ho přeložit jako „týpek“ nebo „mladík“. Příkladem je: „Ja aj čávo žijeme na pumpách“ nebo „Neviditeľný čávo, stačilo mi tak málo“.

S totožným kontextem slova „dole“ se setkáváme u úryvku:

„Vím jaký to je
Věř mi, vím, jak to vypadá tam dole
I když se máme teďka fajn a máme to, co chcem
Nikdy nezapomeneme na to, odkud jsme
Že to, co žijem teď, se mi dřív zdálo jako sen.“

Opět se zde vyskytuje kontrast mezi minulostí a současností, která je popisována jako splněný sen. V dalších textech je kód spojován se špatnou psychickou kondicí, nicméně větou „Ale brzo to bude v pohodě“ rapper sloku zakončuje v pozitivním duchu:

„Všichni zažili to bejt dole
Tojo, tojo, tojo, tojo
Ale brzo to bude v pohodě.“

Depresivní kontext spojený s nešťastným rozchodem se vyskytl v úryvku: „Málem jsem byl zase dole, málem začal drogy brát, už se nebavíme, dělám že tě nemám rád.“ V dalším textu je opět negativní konotace, která je rozvedena až k představě utonutí:

¹⁷⁴ Míněno jeden gram marihuany.

„Bráško, pojďme pryč, jsem úplně v hajzlu, jakože úplně dole, mám pocit že se utopím“.
V dalším úryvku je subkódem nešťastná láska, kdy je vyjadřován smutek z rozchodu:

„Obraz teba mi bledne pred očami

Zo dňa na deň, už nemáme nádej

Já jdu dolů, jdu hloub jdu sám.“

Tematika smutku či depresí není v posledních letech v rapu ničím neobvyklým, ačkoliv se to může zdát překvapivým vzhledem k faktu, že jde o žánr postaven na síle ega a snaze ukázat co nejvíce sebevědomí a nadhledu. Počátek nové éry však přišel již v prvním desetiletí nové dekády. Do rapu pronikly i jiné emoce než vztek nebo euforické nadšení, rapéři začali mluvit o svých depresích nebo zlomeném srdci a obraz hiphopové maskulinity se dramaticky obrátil.¹⁷⁵ Tematika však stálé naráží také odpor, zejména z řad zarytě maskulinních fanoušků, kteří ji a rapery s ní spojené kritizují a užívají pro ni označení „teplý“ nebo „měkký“ rap. Kritizovaní interpreti většinou odporují argumentem, že jsou si svou mužností jistí dostatečně na to, aby se nemuseli ve svých skladbách vyhýbat vyjádření citů spojených s láskou či zklamáním.¹⁷⁶

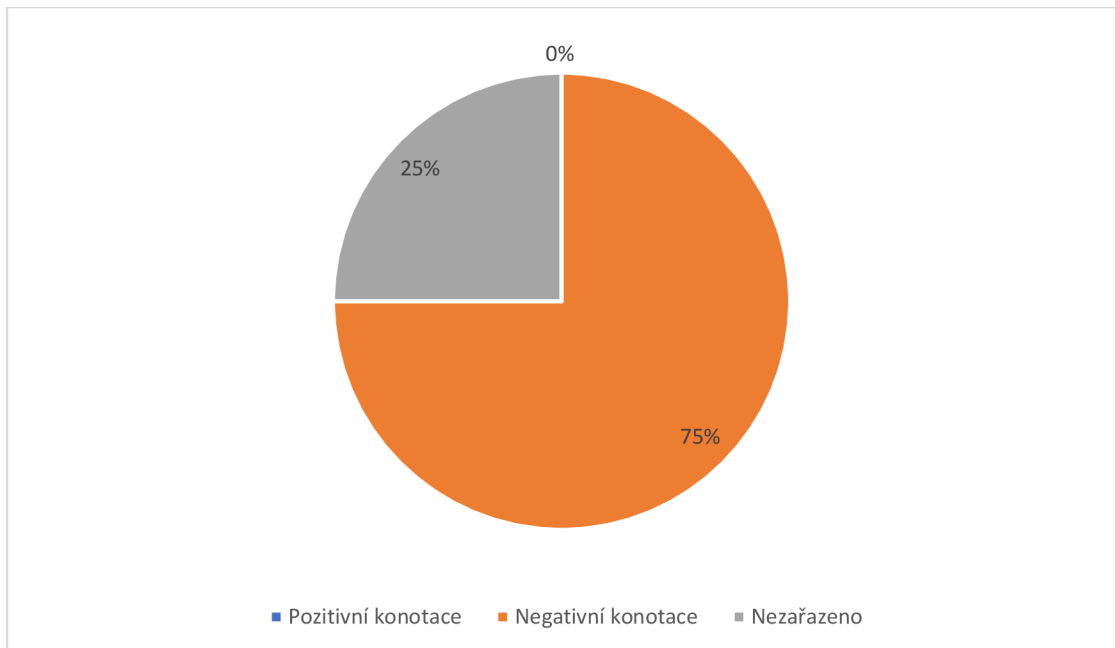
Další část textu je ozvláštněna vědomou aluzí: „Potápíš mě dolů ke dnu jak Francesco Schettino.“ Jedná se o narážku na kapitána výletní lodi Costa Concordia, jež při plavbě roku 2012 ztroskotala.¹⁷⁷ Narážky na společenské skutečnosti či popkulturní odkazy jsou základními složkami kvalitního rapu a mohou leccos prozradit o textařských schopnostech interpreta.

¹⁷⁵ Veselý a Hroch, *Všechny kočky jsou šedé*, 184.

¹⁷⁶ Oravcová, „Česká hiphopová subkultura,“ 111–113.

¹⁷⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Francesco_Schettino [cit. 1. 5. 2022].

5.2.6. Aspekt autenticity

Graf 18: Konotace slova „fake“

I přesto, že se v rámci této subkultury přikládá značná důležitost slovnímu spojení „keeping it real“, jenž začalo převládat zejména v gangsta rapu, kdy spolu umělci soupeřili o to, kdo dokáže vykreslit ty nejničivější „osobní“ příběhy,¹⁷⁸ najde se mnoho interpretů, kteří tuto myšlenku zneužívají ve snaze více zaujmout jak blízké okolí za účelem získání respektu, tak posluchače za účelem tučnějšího výtěžku. Tito rapeři dosazují do svých textů témata zbraní, válek gangů nebo policejní brutality, ačkoliv je, s přihlédnutím k jejich sociálnímu zázemí, spíše pravděpodobné, že se s těmito situacemi nikdy nesešli. Přestože jich mnoho disponuje všemi kapitály, a tudíž se řadí ke střední či vyšší třídě, tvrdí opak a snaží se zapadnout mezi tzv. „underground“. Gangsterské příběhy z ghett mohou nabídnout teenagerům únik od nudy střední školy a pohodlného života, postupně se tedy mnoho z nich přehouplo z pozice masových konzumentů rapu ke statutu bělošských raperů s vykonstruovanými historkami. V hip-hopu totiž platí, že krev a násilí prodává, zejména potom náctiletým, kterým

¹⁷⁸ Neal a Forman, *That's the Joint!*, 170.

tematika dodá zdání skutečné rebelie.¹⁷⁹ Jedním z prvních byl rapper Vanilla Ice se svým albem *To the Extreme* (1990) přeplněným fabulacemi o miamském ghettu. Realitou bylo přitom vyrůstání na bohatém bělošském předměstí.¹⁸⁰ Vanilla Ice svou autenticitu podlomil také falešným prohlášením, že je producentem hitu *Ice, Ice Baby*. Autorem je však ve skutečnosti producent Mario Johnson alias Chocolate.¹⁸¹

Tento jev je frekventovanější zejména v posledních letech, neboť je mnohem snazší hudbu tvořit a vydávat než v dřívějších letech a raperů tedy přibývá každým rokem víc a víc, těch méně autentických či kvalitních nevyjímaje.

Ideologický důraz na upřímné smýšlení a konání byl zaznamenán u slova „fake“ např. věta „Smrdíte mi všichni fake-e m jak levný parfém“ prezentuje odmítavý postoj interpreta k přetvářce, který je vyjádřen přirovnáním falešných jedinců k padělaným, většinou nekvalitním parfémům. Totožný kontext byl zaznamenán v úryvku „Fake mothafuckas¹⁸² mam v pí-, separovat ten waste,“¹⁸³ kde je vysloveno přání interpreta distancovat se od neupřímných lidí, které označuje jako odpad. Dále např. „Fake identity (Uh), ne vždycky jsem to poznal (Ne)“. V rámci dodržování autenticity jsou také často zesměšňováni jiní rapeři, kteří staví svou tvorbu na falešných ideálech a identitě, patrné je to v úryvku:

„Tvůj oblíbenec je pó-zer

Těch debilů už mám po-krk

Se s něma pytel roz-trh

Fake identi-ta, chtěli by bejt jako Ci-tta.“¹⁸⁴

V jiné písni:

¹⁷⁹ Veselý, *Hudba ohně*, 75.

¹⁸⁰ Tamtéž, 379.

¹⁸¹ Rose, *Black Noise*, 12.

¹⁸² Slangové vyjádření anglické nadávky motherfuckers.

¹⁸³ V překladu odpad.

¹⁸⁴ Jméno rapujícího interpreta. https://cs.wikipedia.org/wiki/Nik_Tendo [cit. 27. 4. 2022].

„Hudby, flowy, frázy, texty, všetko fake (Všetko fake)

Nejsi pravý, všetci vedia, nech to bejt (Nech to bejt).“

Totožný kontext se objevil i v úryvku:

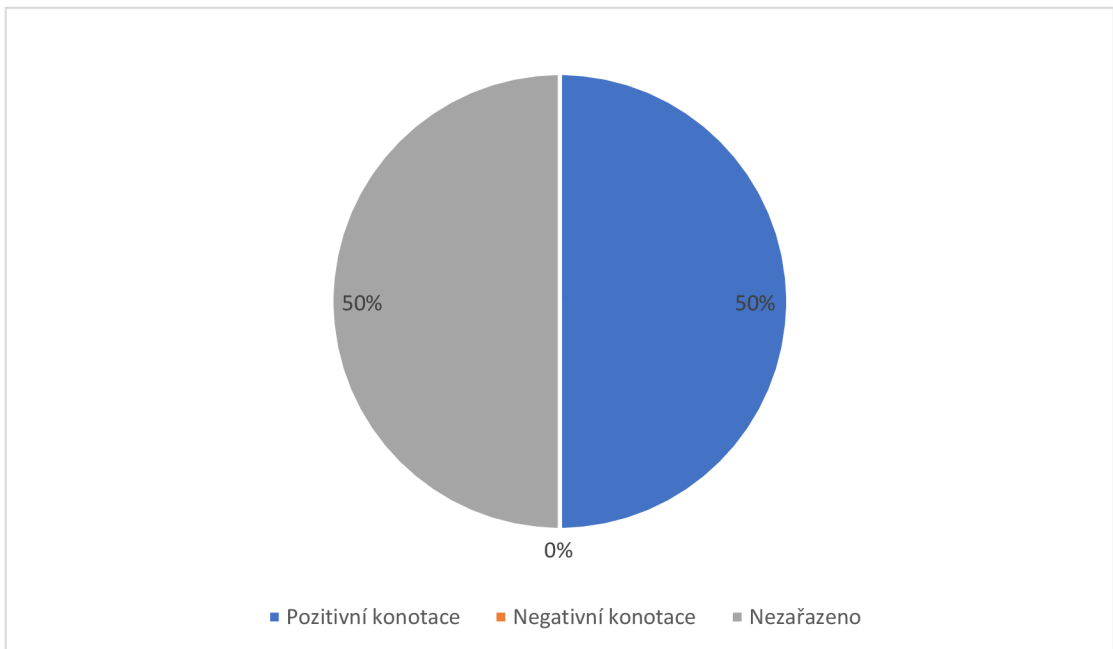
„Keď vás vidím, tak si vravím iba fúha

Snád' je pravda to čo tvrdíš, teda dúfam

V texte hentak, naživo ináč, snád' máš úpal.“

Frekventované byly naopak případy, kdy rapeři podtrhávají své vyjadřování a identitu: „No keď piše pero za mňa, tak to musí byť pravda, true“, dále „Cokoliv co řeknu jsou fakta, cokoliv co řeknu je pravda“ nebo „Vo víne a v mojich očiach pravda“. Stejná konotace se vyskytuje také s anglickým výrazem: „Všetko čo rapujem je true“.

5.2.7. „Fanouškovství“

Graf 19: Konotace slova „fans“

S kódem „fans“ se v textech vesměs pojí aspekt oddanosti raperů k fanouškům. Interpreti si uvědomují, že bez nich by jen těžko dosáhli svých cílů. Patrné je to v úryvcích:

„Miluju tu stage, ten vibe, ty fans,

to pro ně hořím jako haze¹⁸⁵, díky tomu je můj život naplněnej jako sejf.“

„Láska od fans a moshpit¹⁸⁶ je hrozný.

Preto ti kludne dám fotku aj podpis.“

„Vynesu do nebes fans, bez vás by nebylo nic

Navždy tvoříte můj base¹⁸⁷, nemůžu přestat tak.“

¹⁸⁵ Označení pro marihuanu. <https://rapdictionary.com/meaning/haze/> [cit. 28. 4. 2022].

¹⁸⁶ Oblast pod pódiem, kde fanoušci energicky tančí. Mnohdy je zapleteno i násilí. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/mosh-pit> [cit. 28. 4. 2022].

V další pasáži označuje interpret své fanynky za důvod, proč nemůže mít přítelkyni:

„Mám kópu fans,
Co by tě mohli nenávidět.
Vztahy u mě nechtěj vidět.“

V jiném úryvku zase rapper opěvuje fakt, že může své fanoušky přirovnat k „hooligans“. Označení má původ v Anglii a týká se radikálních, většinou sportovně zaměřených fanoušků, kteří mají oblibu v ničení a rabování.¹⁸⁸

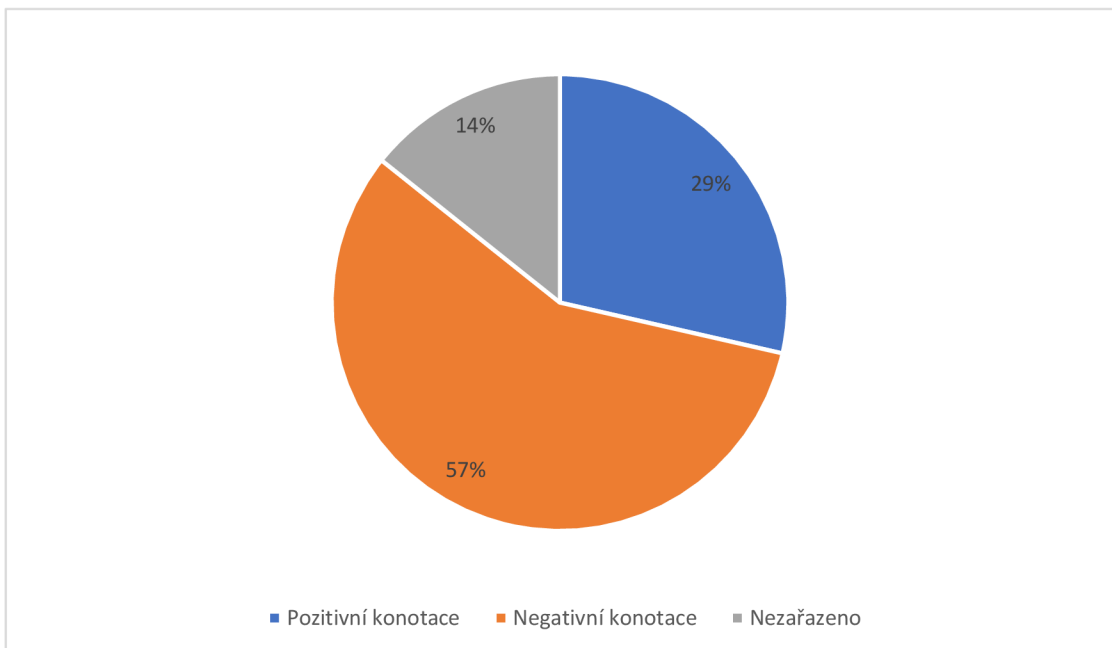
„Hooli-hooligans tak jako moji fans
Rozbijeme klub a pak voláme benz.“¹⁸⁹

¹⁸⁷ Základna. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/base> [cit. 30. 4. 2022].

¹⁸⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Hooliganism> [cit. 30. 4. 2022].

¹⁸⁹ Mercedes Benz.

5.2.8. Postoj k návykovým látkám

Graf 20: Konotace slova „drogy“

S hiphopovou komunitou je již od jejího vzniku spojeno užívání návykových látek, a to zejména cracku, jemuž holdovali obyvatelé černošských ghett. Crack byl unikátní drogou, a to hlavně kvůli své paradoxnosti, neboť vyvolával v konzumentovi extrémní touhu navzdory jeho extrémní chudobě. Opojný stav po jeho užití byl velmi intenzivní, avšak taktéž velmi krátký a návykovost okamžitá. Touha po typu stimulantu, jakým byl crack byla oblíbená hlavně mezi těmi, kteří toužili po útěku od každodenní bídy postindustriálního světa.¹⁹⁰ Drogou samotnou i její dealery ve svých textech silně kritizovali například Public Enemy. Ve své písni *Night of the Living Baseheads* rapují:

„I put this together to

Rock the bells of those that

Boost the dose

Of lack a lack

And those that sell to Black

¹⁹⁰ Neal a Forman, *That's the Joint!*, 368–369.

Shame on a brother when he dealin'."

Skupina hanobí ty, kteří svým dealováním¹⁹¹ podporují strádání a chudobu v ghettech.

Ani dnes není v rapových kruzích nouze o drogy, právě naopak, jejich arzenál byl značně rozšířen. Mezi ty nejpopulárnější patří již dlouhodobě kokain či extáze s účinnou látkou MDMA. Běžným se stává nadměrné užívání benzodiazepinů, jmenovitě Xanaxu, Rivotrilu, Lexaurinu či Rohypnolu. Oblíbený je také Fentanyl nebo opiodiní lean s vysokým obsahem promethazinu a kodeinu. Sirup pocházející už ze sedmdesátých let dosáhl své nejvyšší poptávky ke konci milénia, kdy jej ke svému opojení využívali rapeři z jihu.¹⁹²

Hiphopovou subkulturu však do dnešního dne definuje hlavně kouření marihuany. Oravcová v knize *Revolta stylem* uvádí různá hlediska respondentů z řad hiphoperů a hiphoperek. Pro většinu odpovídajících je látka v této scéně zcela běžnou záležitostí. Argumentace spočívala také v „přírodní“ povaze této drogy, díky níž se liší od tvrdých, chemických drog. Respondenti dále zmiňovali výhody spojené s užíváním marihuany, včetně uvolnění, vyšší míry motivace i inspirace. Látka svou pozici v subkultuře dokazuje i díky množství vzniklých skladeb, někdy až ód, které jsou jí věnovány. Odkazy na kouření marihuany rovněž patří mezi stálá témata freestylů.¹⁹³ Je třeba zmínit, že si marihuana svou popularitou vysloužila nespočet slangových označení. S některými z nich budeme konfrontováni při analýze.

Obecně se postoje osob z řad interpretů i fanoušků liší. Je to patrné i v analýze, kde se kód „drogy“ vyskytl jak v konotaci glorifikace, tak odmítání:

V následující části rapper navozuje pomocí slova atmosféru divokého večírku:

¹⁹¹ <https://rapdictionary.com/meaning/dealin/> [cit. 22. 4. 2022].

¹⁹² <https://refresher.cz/55235-Lean-xanax-trava-Co-znamenaji-drogy-pro-rapovou-scenu-a-keri-umelci-s-nimi-radeji-skoncili> [cit. 22. 4. 2022].

¹⁹³ Oravcová, „Underground českého hip hopu,“ 145.

„Hoes jsou kolem mě, drogy v oběhu

Budeme spolu celou noc.“

Další úryvek je tematicky spojen s novou láskou a s ní souvisejícími novými zkušenostmi:

„Ponocujem jako malí, zkusíme nový drogy

Nevěřím, že zrovna o týchle holce píšu slohy.“

Naopak následující části drogy spíše odsuzují:

„Nechci drogy ani weed¹⁹⁴

Když jsem s tebou, je mi líp.“

Nebo:

„Neony zářej na naše těla, chtěla bys tak moc bejt tam kde jsem já,

neberu drogy, stejně jsem pořád high.“

Z nadcházejících úryvků je patrný fakt, že interpreti mají s drogami zkušenosti, avšak nechtějí jim znovu propadnout:

„Pocit viny zjemní čas, no nezobere nikto

Ani drogy, ver mi, bol som sprostý

Skúšal som všetko, čo pod ruku mi prišlo.“

¹⁹⁴ <https://rapdictionary.com/meaning/weed/> [cit. 22. 4. 2022].

„Málem jsem byl zase dole, málem začal drogy brát,
už se nebavíme, dělám že tě nemám rád.“

Stav navozený drogami je nezřídka vyjadřován také spojením „být high“.¹⁹⁵

„High

Nebe není limit, high sem tak moc, že nevidím normalní lidi.“

Nebo:

„Kilo zeleniny¹⁹⁶ sem, kilo zeleniny tam,
jsem high, stejně si ale ještě jedno dám.“

Jiná část obsahuje text: „Asi budeme i přes den high, nikdo neříkal, že drinkama se neplejtvá.“

¹⁹⁵ <https://rapdictionary.com/meaning/high/> [cit. 22. 4. 2022].

¹⁹⁶ Označení pro marihuanu. V angličtině se častěji používá konkrétnější označení, a to „broccoli“.
<https://rapdictionary.com/meaning/broccoli/> [cit. 22. 4. 2022].

Závěr

Bakalářská práce se zaměřovala na obsahovou analýzu nejposlouchanějších rapových skladeb. Cílem bylo zjistit, s jakými tématy texty pracují nejvíce a zda ve skladbách dochází k odchylkám od stereotypů, jež bývají s tímto žánrem spojovány. Patří mezi ně machismus, materialismus, snaha získat si respekt, dominance mužského pohlaví nad ženským, reprezentace místa původu, všemožné formy „vychloubání se“ (bragging) nebo dissování, drogy a alkohol a násilí gangů. Výzkum proběhl za pomoci obsahové analýzy rapových skladeb nalezených v playlistu RapPrezent 2020, jenž byl vytvořen aplikací Spotify.

Nejdříve proběhlo souhrnné posouzení povahy všech textů. V žebříčku se vyskytovaly pouze 2 ženské interpretky z celkového počtu 51 interpretů. Většina textů byla v českém jazyce. 12 textů bylo ve slovenském jazyce a 10 textů kombinovalo češtinu se slovenštinou. Vyskytl se také případ kombinace češtiny s angličtinou. Skoro polovina textů byla lyrických, výskyt epických textů byl velmi nízký. Mnoho skladeb lyriku a epiku spojovalo. Mezi tématy jednotlivých písní jako celku dominoval námět, kdy interpreti popisovali životní styl samotného rapu. Téměř čtvrtinu korpusu reprezentovala také tematika lásky a vztahů. Výrazně zastoupena byla i sekce s názvem Egotrip. Nejméně skladeb bylo zařazeno do kategorie Disstracky a kategorie zabývající se špatným psychickým rozpoložením.

Poté následovala interpretační část se zasazením nejfrekventovanějších slov do kontextu. V programu SketchEngine jsem nejvíce využila funkci Wordlist – Frequency list, která slova kvantifikuje a poté funkci Concordance – Examples of use in context, jenž umožňuje zjistit kontext vybraných slov. V souvislosti s jednotlivými slovy byly v textech objeveny postoje zdůrazňující kladné aspekty týmového smýšlení. Důraz byl kladen také na zesměšnění konkurence. Interpreti v textech velmi často poukazují na své vlastní kvality. Tyto postoje se shodují s globálními stereotypy braggingu, dissování a machismu. Vyskytla se také distance od neloajality a komerce.

Častým motivem je v textech spokojenost s úspěchem a nabytým majetkem, který dávají rapeři do kontrastu s minulostí. Objevila se také hamižnost. Texty jsou laděny velmi materiálně. Také se opět setkáváme s braggingem a machismem. Na druhé straně je v textech upozorňováno, že peníze nejsou garancí štěstí a neměly by být jedinou motivací k hudební tvorbě. Tyto texty se lišily od jinak převládajícího materiální smýšlení.

Častým motivem je objektivizace žen, které jsou v textech většinou uráženy. Silným kontextem je poukazování raperů na hojnost žen, které je obklopují. Texty se k ženám vesměs staví nedůvěřivě a hodnotí je pouze na základě fyzických kvalit, nikoliv psychických. V těchto textech se potvrzuje globální problematika dominance mužského pohlaví nad ženským v rapu. Objevily se však i vybočující úryvky pojednávající o lásce, které akcentují také psychickou stránku ženy. S těmito motivy se v rapu většinou neoperuje. V textech dvou raperek se kromě humoru vyskytuje akcentace vlastního postavení i hanění jiných žen. Tyto rysy se shodují s rysy nalezenými v mužských textech.

Některé texty byly laděny depresivně. Rapeři v nich vyjadřovali jak myšlenky týkající se špatného psychického stavu, tak myšlenky týkající se nešťastné lásky. Tato tematika je poněkud neobvyklým motivem a odchyluje se od jinak převládajícího machismu. Mnoho textů kladlo ideologický důraz na upřímné smýšlení a konání související s aspektem autenticity. Rapeři podtrhávali své vyjadřování a identitu, a naopak uráželi jiné rapery, kteří dle jejich názoru lžou. Objevil se také důraz na místo původu interpreta. Aspekty těchto textů jsou shodné s poznatky o konstrukci autenticity v této subkultuře. Velká část textů, zejména pak ta obsahující dissování, byla násilně laděna. Tematika násilí gangů se však nevyskytla vůbec.

Objevila se také potřeba vyjádřit oddanost svým fanouškům. Dále se vyskytly případy glorifikace drog, zejména pak marihuany, avšak také jejich odmítání. V těchto postojích se lokální scéna spíše liší od těch globálních. Z některých textů je patrné, že mají interpreti s drogami zkušenosti, avšak nyní je již odmítají.

Tematika hip-hopu je na československém akademickém poli poměrně málo probádaným okruhem. V budoucích letech by mohly být na toto téma uskutečněny další výzkumy zaměřující se podrobněji na jednotlivé fenomény hip-hopové subkultury, což by vedlo k jejich přesnějšímu vymezení.

Prameny a literatura

Písňe: *Rolls* (Yzomandias, Nik Tendo, 2020), *Neviditelnej* (Viktor Sheen, Calin, Kontrafakt, 2019), *Oblivion* (Nik Tendo, Viktor Sheen, 2020), *Není Limit* (Nik Tendo, 2020), *Hranice* (Ektor, 2020), *Jsme jenom fakani* (Cašhanova Bulhar, 2020), *Neonový město* (Sensey, Roxana, 2019), *Viac* (Nerieš, Separ, 2020), *Česká Floriida* (Robin Zoot, Yzomandias, Koky, 2020), *Niekde V Oblakoch* (Saul, 2020), *Díky* (Rest, 2020), *Descent* (STEIN27, 2020), *Doug Demuro* (Ego, 2020), *Vím jaký to je* (Dorian, Psycho Rhyme, 2020), *OG* (Separ, 2020), *El Camino* (Yzomandias, 2020), *Plastic* (Viktor Sheen, 2020), *Dobrej den* (Refew, 2020), *Do pěti* (Ektor, 2020), *Hraješ Si Na Co* (Nik Tendo, Viktor Sheen, 2020), *Tojo Tojo* (Robin Zoot, Nik Tendo, Karlo, 2020), *Jezebel* (Sergei Barracuda, 2020), *HAWAII* (Pil C, Ben Cristovao, 2020), *J Lo* (Kontrafakt, Mirez, Dalyb, Zayo, Dokkeytino, Porsche Boy, 2019), *Je mi fajn* (Earth, 2020), *Vzlítnout* (Neno, 2020), *Nemám dost* (Calin, STEIN27, Indigo, KOJO, 2020), *Forma* (Pil C, Rytmus, Paulie Garand, Dj Wich, 2020), *Maria Acoustic* (STEIN27, 2020), *Ted' tady* (Ektor, 2020), *NMVR* (Grey256, 2019), *Restart* (Nik Tendo, Yzomandias, 2020), *Lízátko* (KOJO, 2020), *Mortal Combat* (Earth, 2020), *Embargo* (Nik Tendo, Yzomandias, Specialbeatz, 2020), *DaysGo* (Gleb, Ty, 2020), *Hotel* (STEIN27, 2020), *Ruka Na Volante* (Nerieš, 2020), *Kouř* (Sergei Barracuda, Ektor, 2020), *Origami* (Separ, Ben Cristovao, 2020), *Tobě* (Rest, 2019), *Pumpa* (Ego, Sima, Ben Cristovao, 2020), *Zrazu* (Dame, Separ, Nerieš, 2020), *Málem* (Wesome, 2019), *Panama* (Calin, 2020), *RBMK* (Pil C, Viktor Sheen, 2019), *Blinky Blinky* (Porsche Boy, Dalyb, 2020), *Toto leto* (Sima, Kali, 2020), *Rover* (Neny, 2020), *Kurt* (Ben Cristovao, Majk Spirit, Grimaso, 2020), *Benzo* (Karlo, Nik Tendo, 2020), *Futruju* (JCKPT, 2020), *Napořád* (Earth, 2020), *Raz Dva* (True Gabe, 2019), *Žijeme umíráme* (Dorian, 2020), *Moment* (Saul, 2020), *Oheň* (Sensey, Calin, 2020), *Zešlach crunk* (Gleb, 2020), *Celý hood* (Momo, Radikal Chef, 2020), *Serotonin* (Calin, Ego, 2020).

Online zdroje:

Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus.

<https://dictionary.cambridge.org/>.

Karaoke texty, texty písní, youtube videoklipy, fotky. <https://www.karaoketexty.cz/>.

Sketch Engine. „Create and search a text corpus.“ <https://www.sketchengine.eu/>.

Spotify. „RapPresent: Top tracky 2020.“ Citováno 20. ledna, 2022.

https://open.spotify.com/playlist/37i9dQZF1DWZ12KtvTU2II?utm_source=embed_v2&go=1&play=1&nd=1.

Urban Dictionary. „Urban Dictionary, May 3: America.“

<https://www.urbandictionary.com/>.

Wikipedia. <https://www.wikipedia.org/>.

YouTube. <https://www.youtube.com/>.

Články populárního typu:

BANGER.CZ. „Grillz: Historie zlatých zubů v hip hopové kultuře.“ 26. května, 2019. <https://www.banger.cz/grillz-historie/>.

Bobby. „Blakkwood Records je chudší o tři jména. Dres labelu svlékli Dorian, Grey256 i Psycho Rhyme.“ *BBarak.cz – Váš hip hop magazín*, citováno 20. dubna, 2022. <https://www.bbarak.cz/blakkwood-records-je-chudsi-o-tri-jmena-dres-labelu-svlekli-dorian-grey256-i-psycho-rhyme/>.

Bobby. „F*ck Them otevřel stavidla. Gleb, Radikal, Haha Crew a spol. se vydají každý svou vlastní cestou...“ *BBarak.cz – Váš hip hop magazín*, citováno 21. dubna, 2022. <https://www.bbarak.cz/fck-them-otevrel-stavidla-gleb-radikal-haha-crew-a-spol-se-vydaji-kazdy-svou-vlastni-cestou/>.

Havlík, Antonín. „Labello si s Bulharem vyšli na vesnickou kopanou. Jejich oblíbené hobby je fotbal, rap, k*ndy a swag.“ *REFRESHER Media, s.r.o.*, 3. října, 2019. <https://refresher.cz/69863-Labello-si-s-Bulharem-vysli-na-vesnickou-kopanou-Jejich-oblibene-hobby-je-fotbal-rap-kndy-a-swag>.

Havlík, Antonín. „Lean, xanax, tráva. Co znamenají drogy pro rapovou scénu a kteří umělci s nimi raději skončili?“ *REFRESHER Media, s.r.o.*, 24. června, 2018. <https://refresher.cz/55235-Lean-xanax-trava-Co-znamenaji-drogy-pro-rapovou-scenu-a-keri-umelci-s-nimi-radeji-skoncili>.

Chan, Stephanie. „A\$AP Rocky Is the New Face of Dior Homme.“ *Billboard – Music Charts, News, Photos & Video*, 14. června, 2016. <https://www.billboard.com/music/rb-hip-hop/asap-rocky-dior-homme-7407929/>.

Kniš, Viktor. „Proč je Million Plus nejprogresivnějším rapovým vydavatelstvím v Česku?“ *REFRESHER Media, s.r.o.*, 28. května, 2019. <https://refresher.cz/65898-Proc-je-Milion-Plus-nejprogresivnejsim-rapovym-vydavatelstvim-v-Cesku>.

Nádler, Daniel. „Barvitý obraz na bílém papíře (Hasan).“ *Full Moon magazine*, 15. srpna, 2019. <https://www.fullmoonzine.cz/clanky/barvity-obraz-na-bilem-papire-hasan>.

Odehnal, Mikuláš. „Stoka a motivace: ostravský street rap perspektivou seberozvoje.“ *A2: kulturní čtrnáctideník*, Roč. 12, č. 15 (Červenec 2016): 14.

Veselý, Karel. „RapStory: Calin a Stein27 – Rychlí kluci v akci.“ *ČT art*. 2. března, 2022. <https://art.ceskatelevize.cz/inside/rapstory-calin-a-stein27-rychli-kluci-v-akci-vYkt8>.

Veselý, Karel. „RECENZE: Hip hop z Petržalky.“ *Musicserver.cz*, 23. května, 2003. <https://musicserver.cz/clanek/6685/nazov-stavby-rec-nasa/>.

Monografie:

518, Vladimír. *Kmeny 90: městské subkultury a nezávislé společenské proudy v letech 1989-2000*. Praha: BiggBoss, 2016.

Bourdieu, Pierre. *Nadvláda mužů*. Praha: Karolinum, 2000.

Bradley, Adam. *Book of rhymes: the poetics of hip hop*. New York, NY: Basic Civitas Books, 2009.

DeNora, T. „Musical Practice and Social Structure: A Toolkit.“ In *Empirical Musicology: Aims, Methods, Prospects*, edited by Eric Clarke and Nicholas Cook, 35–56. Oxford: Oxford University Press, 2004.

Disman, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: Příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 2002.

Dorůžka, Petr, a Tomáš Weiss (ed.). *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*. Praha: MAŤA, 1998.

Drinker, Sophie. *Women and Music*. Coward McCann, 1948.

Dyson, Michael Eric. *Know What I Mean?: Reflections on Hip-Hop*. New York: Basic Civitas Books, 2007.

Fiedler, Martin. *Hip hop forever*. Olomouc: Hanex, 2003.

Flick, Uwe, Ernst von Kardoff, a Ines Steinke. *A Companion to Qualitative Research*. United States: SAGE, 2004.

Franěk, Marek. *Hudební psychologie*. Praha: Karolinum, 2005.

Hager, Steven. *Hip Hop: The Complete Archives*. United States: Createspace Independent Publishing Platform, 2014.

Hess, Mickey (ed.). *Hip Hop in America: A Regional Guide*. Greenwood: ABC-CLIO, 2009.

Chang, Jeff. *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*. Picador; First edition, 2005.

Charvát, Jan, a Bob Kuřík. *Mikrofon je naše bomba: politika a hudební subkultury mládeže v postsocialistickém Česku*. Praha: Togga, 2018.

Jeffries, Michael P. *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop*. Chicago: The University of Chicago Press, 2011.

- Jurková, Zuzana, Blanka Maderová, a Karel Veselý. *Dotknout se světa/To touch the world*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2013.
- Kolářová, Marta (ed.). *Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON): Sociologický ústav AV ČR, 2011.
- Neal, Mark Anthony, a Murray Forman. *That's the Joint!: The Hip-hop Studies Reader*. New York: Routledge, 2004.
- Perry, Imani. *Prophets of the Hood: Politics and Poetics in Hip Hop*. Duke University Press, 2004.
- Poledňák, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000.
- Reese, Eric. *History of Hip Hop*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017.
- Renzetti, Claire M. a Daniel J. Curran. *Ženy, muži a společnost*. Praha: Karolinum, 2003.
- Rose, Tricia. *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press, 1994.
- Rose, Tricia. *The Hip Hop Wars: What We Talk About When We Talk About Hip Hop--and Why It Matters*. Civitas Books, 2008.
- Sadie, Stanley, a John Tyrrel. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. New York: Grove, 2002.
- Serrano, Shea, Arturo Torres, a Ice-T. *The Rap Year Book: The Most Important Rap Song From Every Year Since 1979, Discussed, Debated, and Deconstructed*. New York: Harry N. Abrams, 2015.
- Shuker, Roy. *Popular Music: The Key Concepts*. New York: Routledge, 2005.
- Schloss, Joseph G. *Foundation: B-boys, B-girls and Hip-Hop Culture in New York*. Oxford University Press; Illustrated edition, 2009.
- Schloss, Joseph G. *Making Beats: The Art of Sample-Based Hip-Hop*. Wesleyan University Press; New edition, 2014.
- Toušek, Laco, Lenka J. Budilová, Gabriela Fatková, Ondřej Hejnal, Ľubomír Lupták, Michal Růžička, a Jan Šimek. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015.

Veselý, Karel. *Hudba ohně: radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. Praha: BiggBoss, 2012.

Veselý, Karel, a Miloš Hroch. *Všechny kočky jsou šedé: Hudba úzkosti*. Praha: Paseka, 2020.

Odborné studie:

Císař, Ondřej a Martin Koubek. „Include ‘em all?: Culture, politics and a local hardcore/punk scene in the Czech Republic.“ *Poetics : journal of empirical research on literature, the media and the arts*, roč. 40, č. 1 (2012): 1–21.

Franěk, Marek. „Stereotypní představy o vlastnostech posluchačů některých hudebních žánrů.“ *Opus musicum*, 4 (2014): 50–59.

Kresovich, Alex, et al. „A content analysis of mental health discourse in popular rap music.“ *JAMA pediatrics* 175.3 (2021): 286–292. doi:10.1001/jamapediatrics.2020.5155

Primack, Brian A., et al. „Content analysis of tobacco, alcohol, and other drugs in popular music.“ *Archives of pediatrics & adolescent medicine* 162.2 (2008): 169–175. doi:10.1001/archpediatrics.2007.27

Weitzer, Ronald, a Charis E. Kubrin. „Misogyny in rap music: A content analysis of prevalence and meanings.“ *Men and masculinities* 12.1 (2009): 3–29. doi:10.1177/1097184X08327696

Kvalifikační práce:

Blažková, Tereza. *Rap jako literární text*. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita, 2020.

Gockertová, Kristina. *Slang české hiphopové subkultury*. Magisterská diplomová práce. Masarykova Univerzita, 2017.

Málek, Michal. *Role sociopolitických témat v českém populárním rapu*. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, 2020.

Oravcová, Anna. *Česká hiphopová subkultura: konstrukce autenticity v českém rapu*. Dizertační práce. Univerzita Karlova, 2019.

Oravcová, Anna. *Gender a hip hop v České republice*. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2007.

Oravcová, Anna. *Raperky a jejich pozice v rámci české hip hopové subkultury*. Magisterská diplomová práce, Univerzita Karlova, 2010.

Skládalová, Alžběta. Česká a slovenská hiphopová scéna a její interpretky. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, 2019.

White, Annika Yvette. A content analysis of popular themes and sexuality in rap and reggae music. Diplomová práce, Washington State University, 2010.

Resumé

S žánrem rapu se již od jeho počátků v sedmdesátých letech pojí tematické okruhy, které každý jednotlivý umělec vnímá a interpretuje svým způsobem. Témata se v průběhu let měnila, některá se vyskytují méně než dříve a některá jsou naopak akcentována ve větší míře než kdykoliv předtím. Bakalářská práce si klade za cíl tato témata zmapovat a prozkoumat ve vztahu ke konkrétnímu korpusu textů.

Za stavem bádání následuje teoretická část, která se soustředí na základní charakteristiky rapové subkultury a komponenty, které ji tvoří. Jsou shrnuti konkrétní interpreti české a slovenské rapové scény s přihlédnutím k významu jednotlivých jmen v kontextu české a slovenské tvorby. Důraz je kladen hlavně na míru participace na poli současné scény. Po části zdůvodňující výběr korpusu najdeme také celkový průřez všemi šedesáti skladbami zkoumající povahu textů jak z hlediska pohlaví interpretů, tak z hlediska jazyka, literárního druhu a tematiky textů. Posléze se práce detailně zaměřuje na korpus skladeb, které jsou analyzovány prostřednictvím kvalitativní obsahové analýzy, která proběhla za pomoci programu Sketch Engine, jenž umožňuje zjistit frekvenci nejvíce užívaných slov. Slova byla následně umístěna do tabulky a rozvržena do kapitol, které jsou konstruovány ve vztahu ke zkoumané problematice. V závěru práce jsou za pomoci poznatků získaných při analýze srovnány celkové výstupy s představenými stereotypy.

Summary

Since its beginnings in the 1970s, the genre of rap has been associated with thematic areas that each individual artist perceives and interprets in their own way. The themes have changed over the years, some are less common than before and some are more accentuated than ever before. The bachelor thesis aims to map these topics and explore them in relation to a specific corpus of texts.

The state of research is followed by a theoretical part, which focuses on the basic characteristics of the rap subculture and the components that make it up. Specific performers of the Czech and Slovak rap scene are summarized, taking into account the importance of individual names in the context of Czech and Slovak scene. Emphasis is placed mainly on the measurement of participation in the field of the current scene. After the part justifying the choice of the corpus, we will also find a general cross-section of all sixty compositions examining the nature of texts both in terms of performers and in terms of language, literary type and thematic texts. Finally, the work focuses in detail on the content of songs, which are analyzed through qualitative content analysis, which was carried out using the program Sketch Engine, which found the frequency of the most used words. The words were then placed in a table and divided into chapters, which are constructed in relation to the researched issues. At the end of the work, the findings are compared with the presented stereotypes.

Zusammenfassung

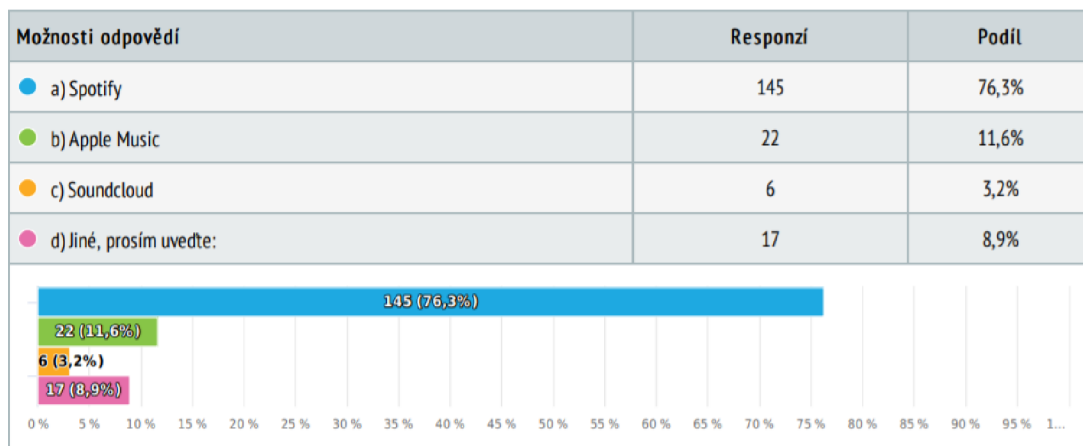
Das Genre Rap ist seit seinen Anfängen in den 1970er Jahren mit Themenbereichen verbunden, die jeder einzelne Künstler auf seine Weise wahrnimmt und interpretiert. Die Themen haben sich im Laufe der Jahre geändert, einige sind seltener als zuvor und andere akzentuierter als je zuvor. Ziel der Bachelorarbeit ist es, diese Themen abzubilden und in Bezug auf einen bestimmten Textkorpus zu untersuchen.

An den Forschungsstand schließt sich ein theoretischer Teil an, der sich mit den grundlegenden Merkmalen der Rap-Subkultur und den sie ausmachenden Komponenten beschäftigt. Spezifische Interpreten der tschechischen und slowakischen Rap-Szene werden zusammengefasst, wobei die Bedeutung einzelner Namen im Kontext der tschechischen und slowakischen Szene berücksichtigt wird. Der Schwerpunkt liegt vor allem auf der Messung der Partizipation im Bereich der aktuellen Szene. Nach dem Teil, der die Wahl des Korpus rechtfertigt, finden wir auch einen allgemeinen Querschnitt durch alle sechzig Kompositionen, der die Natur von Texten sowohl in Bezug auf Interpreten als auch in Bezug auf Sprache, literarischen Typus und thematische Texte untersucht. Schließlich konzentriert sich die Arbeit im Detail auf die Korpora von Liedern, die durch eine qualitative Inhaltsanalyse analysiert wurden, die mit dem Programm Sketch Engine durchgeführt wurde, das die Häufigkeit der am häufigsten verwendeten Wörter ermittelte. Die Wörter wurden dann in einer Tabelle angeordnet und in Kapitel unterteilt, die in Bezug auf die recherchierten Themen aufgebaut sind. Am Ende der Arbeit werden die Ergebnisse mit den präsentierten Stereotypen verglichen.

Přílohy

3. Pro poslech hudby využívám nejčastěji aplikaci:

Výběr z možností, zodpovězeno 190 x, nezodpovězeno 1 x

Příloha č. 1: Informace získané z vlastního výzkumu

Anotace

Jméno autora:	Hana Kovaříková
Název katedry a fakulty:	Katedra muzikologie Filozofické fakulty UP
Název bakalářské práce:	Obsahová analýza textů nejposlouchanějších československých rapových skladeb za rok 2020
Jméno vedoucího práce:	Mgr. Jan Blüml, Ph.D.
Počet znaků:	89 685
Počet příloh:	1
Počet titulů použité literatury:	32

Klíčová slova:

Rap, raper, hiphop, obsahová analýza, textová analýza, subkultura, československý rap, Spotify

Krátká charakteristika diplomové práce:

Bakalářská práce s názvem Obsahová analýza textů nejposlouchanějších československých rapových skladeb za rok 2020 se zabývá rapovými texty za pomoci kvalitativní obsahové analýzy. V teoretické části práce jsou uvedena jména nejdůležitějších interpretů československé scény společně se základními charakteristikami rapové subkultury. V empirické části se práce snaží prostřednictvím jednotlivých příkladů uvést čtenáře do problematiky stereotypů pojících se k rapové subkultuře. Nakonec jsou za pomoci poznatků získaných při analýze zodpovězeny otázky uvedené v úvodu práce.